26 ՕԳՈՍՏՈՍ 1995, ՇԱԲԱԹ # 164 (918)

Ազգ

Azg
armenian daily

Թուրքիայում սկսվեց 99 հայսնի մտավորականների դատավարությունը

Եւս 986-ից դատարանը առայժմ միայն ցուցմունքներ է վերցնում

Թուրքական հեռուստատեսության հաղորդման համաձայն, Ստամբուլի պետական անվտանգության թիվ 3 դատարանում սկսվել վերջերս հրատարակված «Ազատ մտածողություն» գրքի հեղինակների, հրատարակիչների եւ գրքի տակ իրենց ստորագրությունը դրած 1085 հայտնի մտավորականներից 99-ի դատավարությունը: Պետական մեղադրողների 7 հոգուց բաղկացած խումբը սահմանադրության 8-րդ եւ 162-րդ հոդվածների համաձայն պահանջեց 2-6 տարվա բանտարկություն: Բոլոր մեղադրյալները մերժեցին իրենց վրա դրված մեղադրանքը եւ երկրում խոսքի ու խղճի ազատությունների ոտնահարման առթիվ արտահայտեցին իրենց բողոքը: Դատավարությունը կշարունակվի այսօր: Մնացած 986 մտավորականներից դատարանը առայժմ միայն ցուցմունքներ է վերցնում:

Գ. Չ.

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Մոսկովյան բանակցությունների ողբերգը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Ինչպես եւ պետք էր սպասել, սեպտեմբերի 4-12-ը Մոսկվայում կայանալիք ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման խնդրով Մինսկի խմբի բանակցությունների հերթական փուլի նախնական օրակարգի մասնակիցների ու հնարավոր շրջադարձերի մասին պաշտոնական հայտարարություններ չեն լինելու: Բաղենում կայացած հանդիպումը շոշափելի իրական տեղաշարժ չարձանագրեց, սակայն փորձարեց փակուղային իրավիճակից խուսափելու համար փնտրել նոր ուղիներ: Ժամանակը նոր մոտեցումներ է պարտադրում, եւ նախնական պահանջներից չհրաժարվելը դեռեւս սկզբունքայնության նշան չէ: Եվ երբ Բաքվի վաղնջական կարծրությանը Երեւանն ու Ստեփանակերտը առայժմ շարունակում են պատասխանել շարժուն դիվանագիտությամբ, պետք չմոռանանք, որ նրանք ի վերջո ոչ միայն ունեն կոմպրոմիսների չգնալու հիմնավոր պատճառաբանություն (խոսքը հաղթող կողմ լինելու փաստի մասին է), այլեւ կարող են ուղղակի հրաժարվել բոլոր աշխման բանակցություններից՝ այդպիսով սառեցնելով ներկա վիճակը:

Փորձենք առանձնացնել այն նոր գաղափարները, որոնք վերջին շրջանի ծնունդ են եւ կարող են որոշակի փոփոխություն մտցնել բանակցությունների ընթացիկ հարցերում: Առաջինը Ստեփանակերտի նոր առաջարկն է՝ ԼՂՀ-ն եւ Ադրբեջանը տարանջատող ուժի դերում Հայաստանի բանակն օգտագործելու մասին: Ստեփանակերտում կարծում են, որ ելնելով ԼՂՀ առանձնահատուկ վիճակից՝ իրենք կարող են դիմել մեկ այլ պետության ռազմական օգնություն ցուցաբերելու խնդրանքով: Այսինքն, պահանջի էությունը Հայաստանին մանդատ տրամադրելու մեջ է, որն էլ պիտի բխի ԼՂՀ ինքնապաշտպանության իրավունքից:

Երկրորդ բարձ գաղափարը վերաբերում է համադաշնության ստեղծմանը, այսինքն, երկու պետությունների միություն՝ քաղաքական ու տնտեսական անկախությամբ հանդերձ: Տես # էջ 2

ՀԱՂՈՐԴ

Սահմանային անդորրը նորից խախտվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՍՆԱՐՔ: Հայ-ադրբեջանական սահմանագծում վերջին երկու օրերին պահպանվող անդորրը օգոստոսի 24-ի երեկոյան նորից խախտվեց հանրապետության հյուսիս-արեւելյան շրջանում: Ադրբեջանի տարածքից ականանետային գնդակոծության ենթարկվեցին Նոյեմբերյանի շրջանի Ոսկեպար գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Ինչպես Սնարք գործակալությանը հայտնեցին ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամլո ծառայությունում, հայկական զինուժերի ստորաբաժանումները ստիպեցին հակառակորդին դադարեցնել կրակը: Տուժածներ չկան: Հայաստանի պետական սահմանի մյուս հատվածներում նախադեպեր չեն արձանագրվել:

Իրանցուն սպանելու մեղադրանքով ձերբակալվեց Սողոմոն Քոչարյանը

Օգոստոսի 24-ին, հանցագործության 12-րդ օրը, Հայաստանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության խաղաղացի, վարորդ Իրաջ Փուր Միրզա Բեկի սպանությունը բացահայտվեց: Հանցագործը Բաքվից եկած փախստական, 1966 թ. ծնված, նախկինում 2 անգամ դատված Սողոմոն Քոչարյանն է: Առայժմ լիովին պարզված չեն հանցագործության շարժառիթներն ու մանրամասները: Գործի քննությունը վարում է ՀՀ գլխավոր դատախազին առընթեր հատկապես կարեւոր գործերի քննիչ Ալբերտ Մարգարյանը:

Ֆրեդերիկ Մայորը կայցելի Հայաստան

Սեպտեմբերի 20-ից 21-ը սպասվում է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրեն Ֆրեդերիկ Մայորի այցելությունը Հայաստան: Միջազգային հեղինակավոր կազմակերպության ղեկավարը ժամանելու է հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրավերով:

ԴԱՏ

Ա. Արծրունին ժխտում է բոլոր մեղադրականները եւ ամբողջը համարում է սարքված գործ

«Այժմ կարող եմ հերքել եւ հայտարարել, որ ոչ մեկից զենք չեմ վերցրել, ոչ մեկին զենք չեմ տվել, ոչ մի զաղտնի ծածկագրի համակարգ չեմ ստեղծել, ոչ մի հավաքատեղի չեմ կազմակերպել, ոչ մի հավաքում չեմ կատարել, ոչ մի դատապարտյալ ահաբեկչական աշխատանք չեմ տարել եւ մանավանդ «տնտեսական կառույց» չեմ ստեղծել միտումնավոր հարձակումներ կատարելու նպատակով», այսպես ընդհանրացրեց իր սանձիվի մեղադրյալ Արծրունին օգոստոսի 25-ի դատական նիստի ժամանակ: Նա ժխտեց, որ նախաքննության ընթացքում ինքն իրոք խոստովանություններ է կատարել, սակայն, ինչպես՝ բացահայտ նշեց, Ազգային անվտանգության նախարարության (ԱԱՆ) կիրառած ընտանիքային ճնշումներին ենթարկվելով: Արծրունին պնդեց, որ այդ ամենը Դաշնակցությանը կապելու նպատակով ԱԱՆ-ն ստեղծեց «ապահովական խորհրդի» տարբերակը, ու «ես ստիպված եղա ընդունել, որ իբր մաս եմ կազմել ապահովական խորհրդին»: «Իրականում ես Դաշնակցության ներսում ապահովական խորհրդի մասին տեղեկություն չունեի եւ մինչեւ օրս էլ չեմ հավատում, որ նման բան գոյություն ունի», հայտնեց Արծրունին, ավելացնելով, որ նման խորհրդի գոյության դեպքում անգամ ինքը նրա մաս կազմել չէր կարող, քանի որ կուսակցական գործունեությամբ չի զբաղվել: Տես # էջ 2

ՍՓՅՈՒՌՔ

Ադրբեջանը մտադիր է պատանդայունացնե՞լ իրադրությունը

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Օգոստոսի 24-ին Ադրբեջանի զանգվածային լրատվական միջոցները տարածել են այդ հանրապետության պաշտպանության նախարարության հաղորդագրությունն այն մասին, թե իբր ԼՂՀ-ի պաշտպանության բանակի ստորաբաժանումները խախտել են զինադադարը, ինչի հետեւանքով ղարաբաղյան ռազմաճակատի մի շարք հատվածներում վերսկսվել են մարտական գործողությունները: Այդ կապակցությամբ «Ազգի» թղթակիցը դիմել է ԼՂՀ պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ, հանրապետության զինված ուժերի շտաբի պետ, գեներալ-մայոր Անաստասի Զինեւիչին, խնդրելով մեկնաբանել այդ տեղեկատվությունը:

«Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության հայտարարությունը չի համապատասխանում իրականությանը եւ կրում է բացահայտ սադրիչ բնույթ: Ես պաշտոնապես հայտարարում եմ, որ 1994 թ. մայիսի 12-ից ղարաբաղյան դիմակայության գոտում հրադադարի համաձայնագրի կնքման օրից, որը ստորագրել են ԼՂՀ եւ Ադրբեջանի լիազոր ներկայացուցիչները, ղարաբաղյան կողմը խստորեն պահպանում է հրադադարի պայմանները: Այդ ժամանակամիջոցում մեր կողմից ոչ մի հրանոթ եւ ոչ մի կայծակ կրակ չի բացել ադրբեջանական դիրքերի ուղղությամբ: Ի տարբերություն ղարաբաղյան զորքերի, որոնք խստիվ կատարում են հրամանատարության հրամանը կրակի դադարեցման ռեժիմի պահպանման մասին, ադրբեջանցի զինծառայողները հաճախ խախտել են ռազմաճակատներում ստեղծված անդորրը: Օրինակ, այս տարվա օգոստոսին ինքնաձիգ հրազենից ու ծանր գնդացիրներից կարճատեւ գնդակոծության են ենթարկվել ղարաբաղյան զորքերի դիրքերը Մարտակերտի շրջանի Թալիշ գյուղի մերձակայքում: Հրադադարի խախտումները հաճախ ուղեկցվում են ուժի բացահայտ ցուցադրմամբ, ադրբեջանական զորքերի լայնածավալ զորավարժություններով դիմակայության գծի անմիջական հարեւանությամբ: Օգոստոսի 18-23-ը ԼՂՀ սահմաններին մոտ նման զորավարժություններ են անցկացվել Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարի անմիջական հրամանատարության ներքո:

Ադրբեջանական պաշտպանության նախարարության հաղորդագրությունը, ըստ իս, հետապնդում է բացառապես քաղաքական նպատակներ եւ ուղղված է համաշխարհային հանրության ապակողմնորոշմանը: Ադրբեջանական հրամանատարությունը կուզենար ձեռնոցի մեջ տարածաշրջանում իրադրությունը ապակայունացնող հայտարարություններից հետոն ռազմաճակատներում տիրող փխրուն խաղաղության պահպանման եւ հակամարտ կողմերի միջեւ բանակցային գործընթացի արդյունավետության»:

Մինչդեռ, ԼՂՀ անկախ դիտորդների կարծիքով, չի բացառվում, որ պաշտոնական Բաքվի հայտարարությունը հետապնդում է նաեւ ներքաղաքական նպատակներ: Դիտորդները այն համոզմունքն հայտնեցին, որ նախընտրական օրերին ընդդիմության չեզոքացնելու նպատակով ադրբեջանական իշխանություններին անհրաժեշտ է արտաքին վտանգի գործոնը, որը կհամախմբի այդ հանրապետության քաղաքական բոլոր ուժերին նախագահ Հեյդար Ալիեւի շուրջ:

ՀԱՂՈՐԴ

Մահմեդականները հարձակվեցին ՍԱԿ-ի ուժերի վրա

Երեկ գիշեր բոսնիական մահմեդականների զինված ուժերը հարձակում գործեցին Գորաժդեում տեղակայված ՍԱԿ-ի խաղաղարար ուժերի կազմի մեջ մտնող բրիտանական գումարտակի վրա: Վերջիններս եւս մղեցին հարձակումը: Զինված ընդհարման ժամանակ մահմեդականների կողմից զոհվեց երկու զինծառայող:

Հայտնաբերվեց «Համասի» գաղտնի նստավայր

Մահմեդական ահաբեկիչների դեմ օպերատիվ գործողություններ անցկացնելիս իսրայելական հատուկ ծառայությունները հայտնաբերեցին «Համաս» ահաբեկչական կազմակերպության գաղտնի նստավայրը: Տեղի ունեցած զինված դիմադրության ժամանակ ահաբեկիչներից երկուսը զոհվեցին: Համաձայն իսրայելական հատուկ ծառայությունների պաշտոնական հայտարարության, սպանվածները կասկածվում էին Իսրայելի տարածքում ահաբեկչական գործողություններ կատարելու մեջ:

Ուժեղ ջրհեղեղ Վրաստանում

ԹԲԻԼԻՍԻ, 25 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Առատ անձրեւները ուժեղ ջրհեղեղի պատճառ են դարձել Վրաստանում: Դրանք շարքից հանել են առնվազն երկու ավտոկամուրջ: Նախնական տվյալներով, տուժած Բաղդադի շրջանի գյուղերում զոհեր չկան: Ավերածությունների չափն ու հասցված վնասը ճշգրտվում է:

Վրաստանն ընդունեց նոր սահմանադրություն

ԹԲԻԼԻՍԻ, 25 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Օգոստոսի 24-ին Վրաստանի խորհրդարանը 158 կողմ, 8 դեմ ձայներով վերջապես ընդունեց երկրի նոր սահմանադրությունը: Դրա քննարկումը տեւեց ավելի քան մեկ ամիս: Ընդունումից հետո Էդուարդ Շեւարդնաձեն հայտարարեց, որ օգոստոսի 24-ը պատմական օր է Վրաստանի պատմության մեջ:

«Նոր սահմանադրությունը համապատասխանում է եվրոպական եւ համաշխարհային ստանդարտներին: Այն միաժամանակ իրավական, սահմանադրական հիմք է տալիս լուծելու արխազական կնճիռը», ասել է Վրաստանի ղեկավարը:

Նոր սահմանադրությամբ Վրաստանը վերստին դառնում է նախագահական հանրապետություն, որ նախագահի ընտրությունները պետք է կայանան խորհրդարանական ընտրություններին զուգահեռ: Նախապես դրանք նշանակվել են այս տարվա նոյեմբերին, սակայն չի բացառվում, որ սահմանադրության ընդունման ձգձգման պատճառով այդ ընտրությունները հետաձգվեն:

Պատասխանելով այն հարցին, թե պատրաստվո՞ւմ է արդյոք առաջադրել իր թեկնածությունը Վրաստանի նախագահի պաշտոնում, Է. Շեւարդնաձեն ասել է. «Սահմանադրության ընդունումից հետո կարող եմ ասել, որ գրեթե դրական որոշում եմ կայացրել, սակայն վերջնական որոշման համար ինձ դեռ ժամանակ է պետք»:

Լոբովը հաստատվեց Ելցինի ներկայացուցչի պաշտոնում

ՄՈՍԿՎԱ, 25 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՓԱՍՏ: Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, Մոսկվայում ակնկալվում էր Անվտանգության խորհրդի քարտուղար Օլեգ Լոբովի նշանակումը Չեչնիայում ՌԴ նախագահի լիազոր ներկայացուցչի պաշտոնում: Ինչպես հաղորդում են ՌԴ մայրաքաղաքից, օգոստոսի 24-ին այդ կանխատեսումները կայացան: Օլեգ Լոբովը առաջիկայում համատեղելու է Անվտանգության խորհրդի քարտուղարի եւ Չեչնիայում նախագահի ներկայացուցչի պարտականությունները:

Միաժամանակ, չեչենական զինյալների մի ջոկատ Չեչնիայի ազգային անվտանգության ծառայության նախկին պետ Սուլթան Գելիսխանովի ղեկավարությամբ երեկ գրավեց Գուդերմես քաղաքի շենքերից մեկը: Երկխոսությունը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որի մեջ նշեց, որ ինքը Դուդաեւի կողմից նշանակված է քաղաքի զինվորական պարետ:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Մոսկովյան բանակցությունների...

Սկիզբը էջ 1

Եվ վերջապես երրորդ առաջարկությունը վերաբերում է գրավյալ տարածքների ճակատագրին, որի դիմաց հայկական կողմը կարգավիճակի ճշտման փոխարեն այժմ արդեն պատրաստ է խոսել ռազմական փոխհատուցման մասին:

Նման նոր մոտեցումների առկայությունը երբ համադրելու լինենք ադրբեջանցիների ներկա դիրքորոշման հետ, ապա ընդհանրության որեւէ եզր առայժմ դժվար է ակնկալել: Նախ Բաքուն մարտական գործողությունները չվերսկսելու որեւէ երաշխիք չի տվել: Ավելին, այսօր էլ շարունակում է կրկնել, որ «երբ ադրբեջանցի փախստականները որոշեն վերադառնել իրենց հողերը, երկրի ղեկավարությունը չի ընդդիմանա իր ժողովրդի կամքին»: Սա արդեն պատերազմից չհրաժարվելու մարտահրավեր է:

Ադրբեջանական կողմը ամեն կերպ շարունակելու է հրաժարվել Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի հարցը առաջնային քննարկման նյութ դարձնելուց: Առ այսօր դա ոչ միայն երբեւէ բացահայտորեն չի քննարկվել, այլեւ անգամ դրա մոտավոր նախագիծը չկա: Հիշենք նաեւ Ալիեւի պատկերացումն այդ մասին, որ խոստանում է Ղարաբաղին տալ ինքնավար մարզից շատ, անկախ պետությունից քիչ կարգավիճակ եւ չմոռանանք Ադրբեջանի սոցիալ դեմոկրատների պարագլուխ Ա. Ալիզադեի վերջերս արած հայտարարությունը, որ Բաքուն պատրաստվում է ֆեդերատիվ համաձայնագիր կնքել ԼՂՀ-ի հետ:

Մոսկովյան բանակցություններին մասնակցելու է ամերիկյան պատվիրակությունը Լեռնային Ղարաբաղում ԱՄՆ հատուկ ներկայացուցիչ Ջոզեֆ Ա. Պրեսելի գլխավորությամբ: Ամերիկացիներին հատուկ լավատեսությամբ տոգորված այս նոր դեսպանը համոզված է, թե իրական հնարավորություններ կան առաջիկա մի քանի ամսում հակամարտությունը կարգավորելու համար: Թե ինչով է հիմնավորվում այս կարծիքը, առայժմ դժվար է գուշակել:

Մյուս կողմից էլ անկարելի չպետք է դիտվեն բանակցություններին նախորդած դեպքերը՝ անվերջանալի սահմանային բախումները, հեղաշրջման անհաջող փորձը Բաքվում, ռուսական մամուլում հայտնված հաղորդակցումներն այն մասին, թե իբր Հայաստանը, Ադրբեջանը եւ Թուրքիան սերտորեն բանակցություններ են վարում, եւ, իհարկե, Ադրբեջանում սպասվող ընտրությունները: Ոմանք հակված են դիտել, որ այս փուլից եւս լուրջ ակնկալիքներ չարժե ունենալ: Այնինչ, կարծում ենք, դիվանագիտական ակնկալիքները երբեք էլ չեն բացառվում:

ՀՈՒՍԻԿ ՉԱՐԽՉՅԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԶԵԿՈՒՅՑ

Երբ տրամաբանությունը չի գործում, շուրջը սոսկ լռություն է

1995 թ. Հայաստանի մարդկային զարգացման ազգային զեկուցման մեջ (ՄԶԱԶ) հրատարակված վերջին վիճակագրական տվյալները լի են հակասություններով եւ չեն ներարկվում որեւէ տրամաբանական վերլուծության: Այսպես, ըստ պաշտոնական տվյալների, հանրապետության բնակչությունը 1994-ին, նախորդ տարվա համեմատ աճելով 0,4 տոկոսով, կազմել է 3,7 մլն: Վերոհիշյալ տոկոսային ցուցանիշը ենթադրում է, որ Հայաստանի բնակչությունը մեկ տարում աճել է շուրջ 142 հազարով 3558 հազարից (1993 թ.) հասնելով 3700 հազարի (1994 թ.): Մինչդեռ, 1979-1987 թթ. ժամանակամիջոցում, երբ հանրապետության բնակչության բնական աճի միջին ցուցանիշը 1000 քաղաքացու հաշվով կազմում էր 19 մարդ, բնակչության թիվը աճել է շուրջ 400 հազարով: Երբ համեմատելու լինենք 1994-ին վերաբերող պաշտոնական տվյալներին, ապա ստիպված ենք ընդունել, որ վերջին վիճակագրական տարվա ընթացքում (1993-1994) բնակչության աճը 3 անգամ գերազանցել է նշված ժամանակահատվածի (1979-1987 թթ.) յուրաքանչյուր տարվա միջին ցուցանիշը:

Անհերքությունն այն է, որ 1987-ից սկսած հանրապետության բնակչության բնական աճը, ի հետեւանք ծայրահեղ ծանր սոցիալ-տնտեսական պայմանների (ինչպես նաեւ 1988-ի կործանարար երկրաշարժի), նվազել է աստիճանաբար (1987-17,2, 1988-11,3, 1990-16,3, 1991-15,1, 1992-12,2) եւ 1993-ին 1000 քաղաքացու հաշվով ծնվածների թիվը ընդամենը 8-ով է գերազանցել մահացածների թվին: Անհասկանալի է, թե ինչ սկզբունքներով են առաջնորդվել հարգելի մասնագետները համապատասխան հաշվարկները կատարելիս: Մի՞թե նրանց հայտնի չէ, որ միայն 1987-92 թթ ամուսնությունների թիվը նվազել է շուրջ 1,6 անգամ 10-ից իջնելով 6,2-ի եւ որ այդ ընթացքը շարունակվում է մինչ օրս: Ի հետեւանք դրան, կտրուկ նվազել է ծնելիության ընդհանուր գործակիցը 24,1-ից (1985թ.) մինչեւ 15,8 (1993 թ.): Դրան զուգահեռ աճել է մահացության համանման ցուցանիշը՝ 5,9-ից (1985 թ.) հասնելով 7,4 (1993 թ): Պաշտոնական հաշվարկների համաձայն ի վերջո ստացվում է, որ արտագաղթով եւ բնական աճի չնչին գործակցով ներծծված 1993-1994 թթ. հանրապետության բնակչությունը վերարտադրվել է շատ ավելի բարձր տեմպերով (ինչպես նշեցինք 142 հազար մարդ) քան աղախով 1980-ին (շուրջ 50 հազար մարդ): Կարծում ենք, որ նման անհերքեք հաշվարկների հիմքում ընկած է քաղաքական համապատասխան մոտեցումը:

Հանրապետության քաղաքային բնակչության կշիռը, ճիշտ նույն վիճակագրության համաձայն, 1994-ին կազմել է 68 տոկոս, այսինքն գրեթե չի փոփոխվել խորհրդային տարիների համեմատ: Հետեւաբար անփոփոխ է մնացել նաեւ գյուղական բնակչության կշիռը (32 տոկոս): Այս պարագայում հարկ է նշել, որ դեռ 1985-ին բնական աճի գործակիցը գյուղերում 21,8 էր, իսկ քաղաքներում 16,5 (տարբերությունը 1,3):

Պարզվում է, որ 1993-ի գրանցված տարբերության 1,8 ցուցանիշը (գյուղերում բնական աճի գործակիցը նվազել էր մինչեւ 12,3, իսկ քաղաքային բնակավայրերում 6,6), որեւէ կառուցվածքային տեղաշարժի հիմք չի հանդիսացել: Մինչդեռ, հասկանալի անմխիթար է ժողովրդագրական իրավիճակը հանրապետության խոշոր քաղաքներում: 1991-93 թ.թ Երեւանում բնական աճի գործակիցը նվազել է 10,3-ից մինչեւ 4,8 (2,15 անգամ), Գյումրիում 16,5-ից 7,4 (2,2 անգամ) Վանաձորում 12,9-6,9 (1,8 անգամ): Կոնցեպտուալ փոփոխությունների է ենթարկվել բնակչության զբաղվածությունը ըստ ոլորտների, որի հետեւանքով կարելի է ենթադրել, որ Քաղաքներից գաս հանրապետությունում հնարավոր չէ արձանագրել լիակատար քաղաքային բնակավայրի գոյության փաստը:

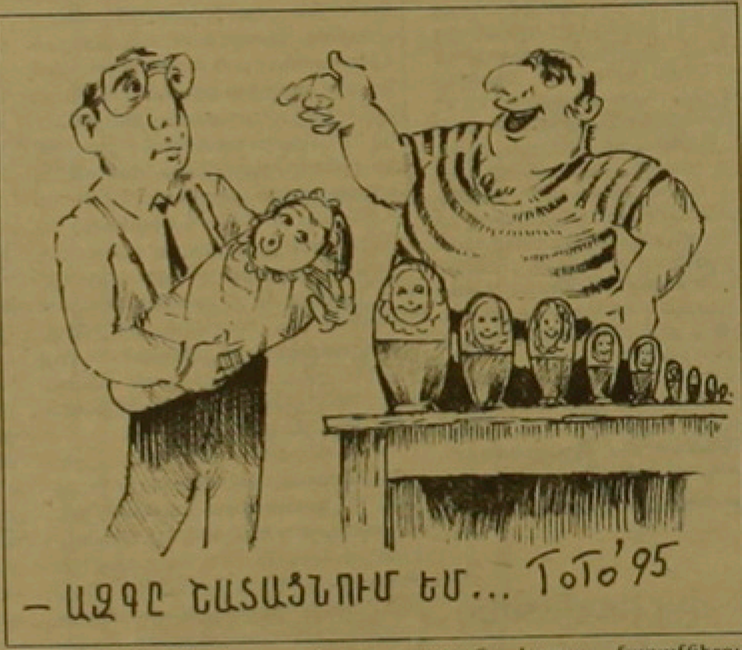

Ա. Ղ.

ԴԱՏ

Ա. Արծրունին ժխտում է ...

Սկիզբը էջ 1

Ինչ վերաբերում է Գագիկ Սահակյանի սպանության մասին Հրանտ Մարգարյանից ցուցմունք ստանալուն՝ նրա պատասխանը մեկն էր. «Ի՞նչ է նշանակում ժողովուրդ ցուցմունք տալ» (ըստ մեղադրական եզրակացության): Դատարանում նա մեկ անգամ եւս հերքեց Հրանտ Մարգարյանի վերաբերյալ նախկինում տված իր բոլոր ցուցմունքները, միաժամանակ բացատրելով իրենց միջեւ եղած որեւէ կապ: Մեղադրյալը հայտարարեց նաեւ, որ Հ. Մարգարյանի հետ առերեսման ժամանակ վերջինս իրավացիորեն չի ընդունել իրեն վերագրվող մեղադրականները, եւ հայտարարել է, որ Արծրունին ինչ-որ մեկի հանձնարարությունն է կատարում: «Տնտեսական հետախուզական կառույցը կամ բանդան, ինչպես նշվում է մեղադրականում, նրա կարծիքով, ԱԱՆ-ն ստեղծել է, որպեսզի իրեն կապի այդ ամենին, իսկ թմրանյութի գործունեությունը «սարքվել է այս անտրամաբանական շղթան ամբողջացնելու համար»: Մի շարք անձանց ծերբակալության հիմքը հանդիսացող «անկետաները» նա իրեն ապացույց չհամարեց, քանի որ «Դրո» անունը չեն կրում եւ կարող էին պատկանել անգամ ինչ-որ արտադրամասի:

Այնուհետեւ Արծրունու բոլոր ցուցմունքները բխում էին օրագրից եւ հանգում օրագրին, այդ թվում նաեւ 95 թ. մայիսի 5-ին ՀՅԴ բյուրոյի անդամ Վահան Հովհաննիսյանի հետ ունեցած առերեսումը, որի ընթացքում դարձյալ ժխտել է նախորդ ցուցմունքները: Օրագիր չպահելու կարեւոր փաստարկ համարեց նաեւ այն հանգամանքը, որ Հայաստանում ինքը մեծ տարեց գործածել է փոքրիկ համակարգիչ, «որի իմաստը եւ նպատակը հենց այդպիսի օրագիր չունենալն էր»: Մեղադրյալը կրկին պնդեց, որ «սարքված գործը» Դաշնակցության կցելը կատարվել է օրագրի միջոցով: «Իսկ մենք ինչպե՞ս կարող ենք այս գործի սարքված լինելը ապացուցել առանց օրագիրը ստանալու»: Այստեղ նա կրկին ընդհատեց իր ցուցմունքները, հայտնելով նաեւ, որ դեռ ուրիշ շատ ասելիք ունի, սակայն այդ ամենը պայմանավորվում է միջնորդություններով դատարանից պահանջված օրագիրը, 24 հարցերի պատասխանները եւ իրեղեն ապացույցները ստանալով, առանց որոնց կհրաժարվի պատասխանել նաեւ դատավորի հարցերին: Կբավարարի՞ նրա պահանջը դատարանը, ցույց կտա երեքշաբթի օրը շարունակվող դատավարությունը:

ՍԱՍՈՒ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՔԱՂԱՔ

Երեւանում բնակվարձը հավանաբար կբարձրանա տասնապատիկ

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՕԳՈՍՏՈՍ. ՍՆԱՐՔ: Հայաստանի մայրաքաղաքում առաջիկայում բնակվարձը հավանորեն կտասնապատկվի, այն այժմ կազմում է 50 լումա 1 քմ-ի համար: Այս մասին Սնարի թղթակցին հաղորդեց Երքաղխորհրդի շենքերի եւ կառույցների շահագործման վարչության պետ Կամո Խաչատրյանը: Վարձավճարի բարձրացումը կընդգրկի թե պետական եւ թե սեփականաշնորհված բնակարանները: Քննարկվում է նաեւ կոմունալ սպասարկման համակարգի՝ 2-3 տարիների համար մշակված ծրագիրը, ասաց նա: Բացի գների բարձրացումից, ենթադրվում է, որ պետական սեկտորն աստիճանաբար կանցնի առեւտրային սկզբունքների: Նորոգման ու շահագործման ոլորտում բնակիչների սպասարկմամբ զբաղվող մասնագիտացված մասնավոր ֆիրմաների ստեղծումը զարկ կտա մրցակցությանը եւ որակապես կբարելավի սպասարկումը, ասաց Խաչատրյանը:

Նախավոր են էլեկտրատրանսպորտի երթուղիների փոփոխություններ

Վերջին օրերին Երեւանի տարբեր հատվածներում յափազանց հաճախակի են դարձել անգործության մատնված տրոլեյբուսների կուտակումները: Ինչպես հայտնի դարձավ, էլեկտրատրանսպորտի կենտրոնական դիսպետչերային ծառայությունից, հոսանքի սովորական դարձած ընդհատումներին զուգահեռ, տրոլեյբուսների պարապուրդի պատճառ է դառնում գծերի խիստ մաշվածությունը, որի հետեւանքով դրանք ավելի ու ավելի հաճախ են վնասվում, ծանրաբեռնելով վթարային բրիգադների աշխատանքները: Այն հարցին, թե այդ երեւույթը որեւէ կերպ չի՞ առնչվում էլեկտրատրանսպորտի սպասվելիք թանկացման մասին համառորեն պտտվող խոսակցություններին, դիսպետչերական ծառայությունից պատասխանեցին, թե օրակարգում առայժմ նման խնդիր չկա, բայց քննարկվում է էլեկտրատրանսպորտի երթուղիների վերանայման հնարավորությունը՝ դրանք ավելի նպատակահարմար դարձնելու նկատառումով:

Լ. Պ.

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

«Կանադահայ երիտասարդաց առաքելությունը» Հայաստանում

Կանադայի հայ առաջնորդարանի կողմից կազմված «Առ Հայաստան Կանադայի երիտասարդաց առաքելություն» խումբը (CYMA) օրերս վերադարձավ Կանադա: Խմբի այցելությունները սկսել է 1993-ից եւ զբաղվում է հիմնականում շենորոգման աշխատանքներով: 1993-ին նրանք եղել են Արարատում, 94-ին Արփիում, այս տարի կրկին Արարատում: Բոլոր կանադահայերը մասնակցություն են բերել այս ծրագրին: Եւ ոչ միայն նրանք, այլեւ շատ օտարազգիներ գրեթե ականավոր մասնագետներ, կենցաղային առարկաներ նվիրաբերելով փորձել են օգտակար լինել: Այցելության առաջին շաբաթվա ընթացքում այստեղ էր նաեւ Կանադայի թեմի առաջնորդ Հովնան արքեպս. Տերտերյանը: Այս անգամ առաքելության ծրագիրը ներառում է նաեւ զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին այցելությունները: Մոտ 45 հոգանոց երիտասարդների խմբից ամեն օր 2 հոգի հայր Արարատ Կալպակչյանի, տեր Շնորհք Սողինի եւ հայաստանյան տեր հայրերի հետ լինում էին նրանց տներում: Խմբի ղեկավար Ռոնալդ Ալեքյանը այցելեց նաեւ Խոր Վիրապի Հայ երիտասարդաց միության հետ:

Կանադայում մեկ տարվա ընթացքում հավաքած գումարներով Հայաստանում շինանյութեր գնելով խումբը նորոգեց Ակնաշ գյուղի դպրոցն ու մանկապարտեզը, մանկանոց նորոգումներ կատարեց Շիրազլու գյուղում: Կազմակերպեց նաեւ եռաշաբաթյա ճամբար երկկողմանի որբ կամ ծնողներից մեկին կորցրած 155 երեխաների համար: Երեխաներին ապահովում էին տեղում թխվող թարմ հացով եւ սնունդով, անցկացվում էին անգլերենի դասեր:

Խմբի կազմն ամեն տարի փոխվում է: Յուրաքանչյուրը Հայաստան է գալիս իր ծախսով եւ օգտակար լինելու զգացումով, շրջում է հայրենիքում: Հանգստի օրերին երիտասարդները կարողացան լինել Սեւանում, Էջմիածնում, Երեւանում, Ջերմուկում, Գեղարդում եւ Գառնիում: Խումբն իջեւանել էր արարատցիների տներում, որը «օգնեց մեզ ավելի հայ զգալ, ավելի կապվել մեր ենթեղցիներին, մեր ավանդներին հետ»:

Մյուս տարի CYMA-ն կրկին այցելելու է Հայաստան:

Ա. Գ.

Ցավակցություն

ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը, «Ազգի» եւ «Պայքար» ամսագրի խմբագրությունները իրենց խորին ցավակցությունն են հայտնում «Պայքար» ամսագրի խմբագրակազմի անդամ Լավրենտի Միրզոյանին, հոր

ԱՇՈՏ ՄԻՐԶՈՅԱՆԻ

վաղաժամ մահվան կապակցությամբ:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010. Հանրապետության 47
ֆաքս 562941. AT&T (3742) 151065.
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ատառները ՊԱՎԵԼ ՂԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏԵՂԱԿԱՆ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Գերմանիայի հետաքրքրությունը Հայաստանի նկատմամբ կապված է քաղաքական կայունության հետ»

Նոյյան տապան գործակալության թղթակից Վայանե Մանոյանի հարցերին է պատասխանում Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանատան տնտեսության և մշակույթի հարցերով խորհրդատու Մարկուս Ռոմակերը:

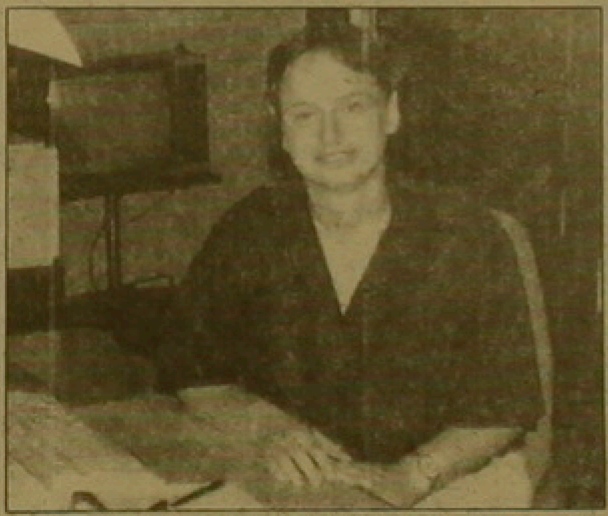

— Դուք նախկին Հայաստանում աշխատանքի անցնելն աշխատել եք Մեքսիկայում, Էկվադորում, նաև Բրազիլիայում և Արգենտինայում: Ո՞րն է Հայաստանի առանձնահատկությունը որպես կովկասյան պետություն:

— Հայաստանը կովկասյան մյուս հանրապետությունների համեմատ, անկասկած, գտնվում է ծանր «կղզյան վիճակում», հաղորդակցման ու տրանսպորտային ուղիները դեպի Եվրոպա շատ երկար են: Հայաստանը, ինչպես և մյուս կովկասյան հանրապետությունները, Կովկասում պետք է դիտվի ոչ թե որպես առանձին պետություն, այլ որպես մաս մի տարածաշրջանի, որը մեկ միասնական կապակցված տնտեսական գոտի է:

Առանձին կովկասյան հանրապետության միայնակ զարգացումը, եթե հաշվի չի առնում մյուսների ձգտումներն ու հետաքրքրությունները, չի կարող միջազգային հանրության կողմից այնքան լրջությամբ ընդունվել, որքան տարածաշրջանի միասնական առաջընթացը: Այդ իսկ պատճառով, տարածաշրջանի հետ միավորումը պետք է դառնա Հայաստանի քաղաքական և տնտեսական առաջնահերթ նպատակը:

Որպես զարգացող երկիր, Հայաստանը պետք է կարենա քայլ պահել ԱՄՆ-ի, Եվրամիության և երկկողմանի դոնորների, և ոչ վերջին տեղում Գերմանիայի, անդամպետերի միջնաժամկետ օգնություններից ավելի երկարատև միջազգային օգնության ծրագրերին անցնելու համար առաջարկներ ներկայացնելու ուղղությամբ: Պետք է մշակվեն այնպիսի ծրագրեր, որոնք կարող են նպաստել Հայաստանի քաղաքական, տնտեսական և սոցիալական զարգացմանը:

— Ո՞րն է Հայաստանի և Գերմանիայի առավել արդյունավետ համագործակցության եղանակը:

— Հայ-գերմանական հարաբերությունները վաղեմի ավանդույթներ ունեն: Ներկայումս Հայաստանում կա շատ մեծ հետաքրքրություն գերմանական մշակույթի նկատմամբ: Տպավորիչ է այն դպրոցների թիվը, որոնցում գերմաներեն լեզուն մտցված է ուսումնական ծրագրերի մեջ: Իր հերթին՝ Հայաստանը ճանաչված է և բարձր է գնահատվում իր հանրահայտ գիտնականներով: Այդ են հաստատում Գերմանիայի Հետազոտական ընկերության ինստիտուտների և Գերմանական Ակադեմիական փոխանակման ծառայության ծրագրերը Հայաստանի հետ:

Այժմ Գերմանիայում աճում է հետաքրքրությունը Հայաստանի նկատմամբ, որն ուղղակիորեն կապված է Հայաստանի քաղաքական կայունության հետ: Գերմանիայի և Հայաստանի միջև արդյունավետ հարաբերությունների երաշխիքը Հայաստանի քաղաքական ու տնտեսական կայունությունն է, որ վերջին շրջանում ավելի ակնառու է: Հայաստանի բաց տնտեսությունը և այստեղ իրագործվող տնտեսական բարեփոխումները որպես հնարավոր համագործակցության նախաձեռնություն են ներկայացնում գերմանական շուկայի, մասնավորապես գերմանական ֆիրմաների համար: Առաջին քայլերն այդ ուղղությամբ արդեն արված են, այդ է վկայում այս տարվա հունիսին Գերմանիայի Էկոնոմիկ զարգացման պատվիրակության այցը Հայաստան:

— Ո՞ր ոլորտներում ավելի արդյունավետ կլինի հայ-գերմանական հարաբերությունների զարգացումը՝ քաղաքական, տնտեսական, թե՞ մշակութային:

— Գերմանիայի հետ տնտեսական համագործակցության առաջին նախագծերն արդեն ուրվագծված են Հայաստանի կառավարության հետ և առաջիկա ամիսներին կսկսեն իրագործվել: Միաժամանակ մենք ձգտում ենք նաև կրթության, սեփականաշնորհվող մանր և միջին արդյունաբերական ձեռնարկությունների, գյուղատնտեսության ոլորտում հնարավոր համագործակցության ծրագրերի մասին: Այդ նպատակով սեպտեմբերի սկզբին Հայաստան կժամանի փորձագետների մի խումբ, որը կատարելով համապատասխան ուսումնասիրություններ, կկազմի Հայաստանի փոքր ձեռնարկություններին ցույց տրվելիք օգնության ծրագիրը: Սեպտեմբերի կեսերին Բոննում տեղի կունենան Գերմանիայի և Հայաստանի կառավարական պատվիրակությունների բանակցություններ, որոնք առավել ուշադրության կարժանացնեն հայ-գերմանական հետագա հարաբերությունները:

ՆՏ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ուրիշից մի պահանջեք ձեր անելիքը

Սույն հրապարակման առիթ հանդիսացավ «Ազգ» օրաթերթում (23.08.95) տպագրված հարցազրույցը Հայաստանի ազգությունների միության նախագահ Վլադիմիր Չատոեի հետ: Շատ հարցերում համաձայն լինելով պրն. Չատոեի հետ՝ կամենում եմ որոշ սկզբունքային հարցադրումների առարկել:

Առաջին առարկությունս վերաբերում է այդ հրապարակմամբ շրջանառության մեջ դրվող այն մտքին, թե «այսօր հայաստանաբնակ այլազգիները ստիպված են լինում լքել հանրապետությունը ոչ այնքան սոցիալական դժվարություններից, որքան լեզվական անպաշտպանվածության, իրենց ազգային ավանդույթներն ու մշակույթը զարգացնելու հնարավորության բացակայության պատճառով»: Նախ՝ բոլոր այլազգիների անունից դա ասել չի կարելի, քանի որ, ասենք, հույները, որոնք հարյուր հազարավոր հայերի պես հեռացան երկրից, դա բացատրում էին միմիայն, կրկնում եմ, միմիայն, սոցիալական դժվարին պայմաններով և արցունքն աչքերին են հիմա հիշում իրենց երկրորդ հայրենիք Հայաստանը. նեղացածության որևէ նշույլ չկար այդ մարդկանց մեջ:

Երկրորդ՝ լեզվական խնդիր պրն. Չատոեի ներկայացրած տարբերակով՝ չկա. ավելին՝ ՀՀ «Լեզվի մասին» օրենքը բացառիկ հնարավորություններ է ստեղծում ազգային դպրոցները պահելու և նորերը բացելու համար: Այդ պարոնները, որոնք կոմունիստների օրոք ռուսական կրթություն են ստացել (ի դեպ, իրենց կամքով) ներկա հնարավորություններից օգտվելու փոխարեն այսօր մեղքը բարդում են նորաստեղծ պետության վրա: Թումանյանի շրջանի հույներից, Արտաշատի շրջանի ասորիներից շատերը հավանաբար կհիշեն ինձ և իմ ընկերներին ու կհավաստեն, որ մենք մեր անկախության հենց արշալույսին՝ 1990 թ. օգոստոսին հանդիպեցինք իրենց և համոզում էինք ռուսական դպրոցների փոխարեն բացել ազգային լեզուներով դպրոցներ, ինչին պատրաստ էինք ամեն կարգի օժանդակություն ցույց տալ՝ սկսած ազգային լեզուներով դասագրքերի գնումից, նորերի ստեղծման ֆինանսավորումից մինչև ուսուցիչների վերապատրաստումը կազմակերպելն ու դրա ծախսերը հոգալը: Ցավոք, մենք այն ժամանակ աջակցություն չգտանք, իսկ մեր ցանկությունը հետագայում ամրագրվեց պետության օրենքով:

Երրորդ՝ եթե երևանաբնակ փոքրամասնությունները ժամանակին իրենց զավակներին տվել են ռուսական դպրոց, ինչպես տասնյակ հազարավոր հայեր, և չեն «զարգացրել իրենց ազգային ավանդներն ու մշակույթը», ապա գյուղական շրջաններում բնակվողները դա արել են այն ժամանակվա համար լավագույնս: Դա հաստատապես ակնբախ է հետաքրքիր մշակույթ ունեցող եզդիների և արդեն հեռացած ադրբեջանցիների պարագայում: Վիճակն այսօր չի փոխվել: Ազգային փոքրամասնությունները պետք է լինեն նախաձեռնողը. երբեք պետությունը, առանց նրանց ցանկության, չի բացի, ասենք, քրդական դպրոց:

Մի նրբերանգ ևս. «Այսօր հայ ժողովուրդը մեզ շատ լավ է հասկանում ու ընդունում, մնում է միայն հաղթահարել պետական կառույցների կողմից ստեղծվող պատնեշները»: Ասածի առաջին մասին համաձայն լինելով՝ զարմանում եմ, երբ նշվում է պետական կառույցների «մեղքի» մասին: Ես ուղիղ հակառակն եմ կարծում. պետական կառույցները դեռևս չեն սովորել պետական շահը ամեն ինչից վեր դասել և թույլ են տալիս, ասենք, մի հայալեզու թերթի տպագրություն, որի ամեն համարում տպագրվում են մի ռազմականացված կուսակցության առաջնորդի նկարներն ու ելույթները, որի գործունեությունը եվրոպական ժողովրդավարական երկրներն արդեն իսկ իրենց տարածքում արգելում են:

Եթե պատնեշ է համարվում այն, որ ՀՀ յուրաքանչյուր հայազգի քաղաքացու ավելի իրավունք չունի պրն. Չատոեը, ուրիշ հարց է: Ինչպես հայտնի է, պատգամավորական մանդատ ձեռք են բերում բնակչության քվեները ստանալուց հետո, և ոչ թե այն բանի համար, որ հայ չեն. սա խտրական մոտեցում է՝ հակառակ ծայրից:

Անձնական նկրտումները պետք չէ ներկայացնել իբրև ազգային տրամադրություն և տրամաբանություն, մանավանդ, որ նման ոչ ճիշտ հրապարակումները կարող են խախտել հայաստանցի ժողովուրդների բարի հարաբերությունների ոգին, թյուրիմացության մեջ գցել արտաքին կարծիքը, որն ամենևին էլ չի նպաստի պրն. Չատոեի, անկեղծ ցանկությանը՝ «օգնել Հայաստանի պետականության ամրացմանը»:

ՄԻՔԱՅԵԼ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Լրագրողի անձնական բարոյական չափանիշները...

Օգոստոսի 19-ին «Ազգ» թերթի էջերից մեկում աչքովս ընկավ նախկին Լենինի հրապարակի պատվանդանի լուսանկարը: Ուրախացա, որ կան մարդիկ, որոնց նույնպես հետաքրքրում է այդ դատարկ պատվանդանի հետագա ճակատագիրը: Սակայն հոդվածի հեղինակը շեղվելով բուն նյութից, անցել է իմ ստեղծագործական վերջին տարիների երկու աշխատանքների քննարկմանը՝ «Կարա Բալայի», (1990 թ.) և Լեոնիդ Ենգիբարյանի բրոնզաձույլ արձաններին: Չգիտեմ վստահ, թե ծիծաղեի:

Ֆրանսիական հեռուստատեսության նկարահանող մի խումբ, որը Հայաստանում ֆիլմ էր նկարում, երբ իմացավ, որ «Կարա Բալա» թեմայով քանդակ եմ անում, մի ամբողջական ֆիլմ նվիրեց քանդակին, հիացան և ցանկություն հայտնեցին Փարիզում Շանզ Էլիզե պողոտայի վրա նմանատիպ մի քանդակ ունենալ, որովհետև այդ կերպարը շատ նման է Պիեռ անունով մի շրջմոլիկի, որը կանանց ծիծաղեցնում էր իր սրամիտ կատակներով, նրանց փեշն էր բարձրացնում և այլն: Այսինքն կոլորիտ էր հասարակության մեջ: Ես տեսել եմ Կարա Բալային, հայրս նույնպես խմող էր՝ շատ բարի մարդ, և նրանք միասին միշտ հարբում էին «Կավկազ» ամառային ռեստորանում, ուր այժմ արձանն է կանգնեցված: Այդ կերպարն իմ հիշողությունն է, այդ ժամանակվա Դալուլեյ, «Չլոս Կոլյա», Կույր Ասո կատակասեր «խենթերի» հավաքական կերպարը, ինչու չէ, նաև հոր կերպարը, որոնք կյանքի նկատմամբ ոչ մի հավակնություն չունեին, ապրում էին թիթեռի կյանքով, օրվա պահանջով: Նրանց էությունը բարություն էր՝ մարդկանց շատ ծիծաղ, թեկուզ մի ծաղիկ պարգևելը:

Ես ամեն օր եմ համոզվում, որ ճիշտ եմ կերտել իմ փոքրիկ հերոսին, և շատ ու շատ երևանցիներ սիրում են այդ արձանը, հակառակ հոդվածագրի այն կարծիքի, թե իբր երևանցիները այլևս չեն սիրում այդ արձանը, որովհետև զամբյուղի մեջ այլևս ծաղիկ չեն դնում: Նախ՝ ծաղիկը թանկացել է, ծաղկի փոխարեն դալար ծյուղ են դնում, երկրորդը՝ միթե ծաղիկ դնելով է որոշվում ժողովրդի սերը: Ամենակարևորը, պարոն Գ. Մարտոյան, ինչու եք Ձեզ վրա այդպիսի մեծ պատասխանատվություն վերցնում, խոսելով ամբողջ երեք միլիոն երևանցիների անունից. ով է Ձեզ այդ իրավունքը տվել: Հոդվածագիրը մոռանում է, որ այս աշխատանքը լուսանկարչական վերարտադրություն չէ, այլ արվեստագետի մտահղացում, պլաստիկա: Այստեղ փնտրել անձ, անձի անբարոյական գծեր, մեղմ ասած, անբարոյական չափանիշներ են: Նույն մոլորության մեջ էր նաև «Ազգ» թերթում տպագրված, իբրև հին երևանցի Սիրա Կոզմոյանը, որն իր վրդովմունքն էր հայտնել այս արձանի անձի բարոյական հատկանիշների վերաբերյալ: Այս աշխատանքը պատվիրել է քաղխորհուրդը, կազմվել է նախահաշիվ և այլն: Լեոնիդ Ենգիբարյանի արձանի պատվերը ստացա 5 տարի առաջ, նախկին քաղաքապետի կողմից: Արձանը տարիներ շարունակ մնաց անտեր և անօգնական: Ներկա քաղաքապետարանը միջոցներ չուներ իրականացնելու: Դիմեցի շատ ու շատ բարերարների, բայց անօգուտ: Վերջապես ներքին գործերի նախարարությունը և Սպանդարյանի շրջանի գործկոմը հնարավորություն ստեղծեցին: Քարուքանդ եղած կրկեսի շրջակայքը բարեկարգվեց, գեղեցկացավ և արձանը իր պլաստիկ լուծմամբ ամբողջացրեց երևանի կրկեսի համալիրը: Մի՞թե վատ եղավ... Իսկ դրա տակ փնտրել մի տմնավոր, թշնամական ինչ-որ հաշիվներ, դրանք լրագրողի անձնական բարոյական չափանիշներն են, սուբյեկտիվ չափանիշներով:

ԼԵՎՈՆ ՏՈԿՄԱՋՅԱՆ,
քանդակագործ,
միջազգային մրցույթների
բազմակի դափնեկիր

ԵՐԵՎԱՆ

Ասպիրանտուրա էներգետիկայի ինստիտուտում

Էներգետիկայի հայկական գիտահետազոտական ինստիտուտում վերջերս վերաբացվեց ասպիրանտուրա: Այն հնարավորություն կտա տեղում էներգետիկայի բնագավառի գիտական կադրեր պատրաստել:

Նախկինում մեր էներգետիկներից շատերը ստիպված ձգտում էին վերապատրաստվել Ռուսաստանի գիտական կենտրոններում: Այսօր մեր մասնագետներն այդ հնարավորությունը չունեն, քանի որ դա կախված է մեծ դժվարությունների և նյութական ծախսերի հետ:

Չնայած ասպիրանտուրայի գոյությանը, դեռևս մեր հանրապետությունում ձևավորված չեն գիտական թեզերի պաշտպանության մասնագիտական խորհուրդներ. օրինակ, այնպիսի կարևոր բնագավառում, ինչպիսին ջերմաէներգետիկան է: Այս հարցը լուծելու համար կան բոլոր նախադրյալները. և՛ փորձառու գիտական կադրեր, և՛ ՀՀ-ում գործող բարձրագույն որակավորման հանձնաժողովը:

ՍՏԵՓԱՆ ՊԱՊՈՅԱՆ

ԿԱՊԵՐ

Ռոթերդամ-Ջրաշեն մարդասիրական կամուրջը գործում է

Բարեգործական առաքելությամբ Ջրաշենում է գտնվում «Ջրաշեն-Ռոթերդամ քույր բնակավայրերի» կազմակերպության անդամ Հարություն Փարսեղյանը: 1990-ի սկզբին հիմնադրված այդ ակումբը ստեղծվել է «Քեմբրիջ-Երևան» համանման կազմակերպության օրինակով և իր գործունեության շուրջ 4 տարիների ընթացքում հնարավորին չափով օգնություն է առաքել Ջրաշենին: Վերոհիշյալ քաղաքները արդյունավետությամբ են համագործակցում իրենց «բարեկամ» բնակավայրերի հետ: Հայտնի են «Երևան-Քեմբրիջ» կազմակերպության կողմից նախաձեռնված և իրականացված համերգները (1992, 1993, 1994 թթ.) հանրապետության մի շարք քաղաքներում: 1994-ին մի խումբ երևանցի դպրոցականներ կազմակերպության ջանքերով հրավիրված էին Քեմբրիջ: 1995-ի հունիսին, Երևանում էին արդեն Քեմբրիջի հայ համայնքի պատանիներն ու աղջիկները: Քիչ այդ, բայց նույնքան կարևոր ուղղվածությամբ է ընթանում «Ջրաշեն-Ռոթերդամ» կազմակերպության գործունեությունը: 1993-ին պարոն Փարսեղյանը ժամանելով Հայաստան, Ջրաշենին էր տրամադրել վիտամիններ և էլեկտրահոսանքի արտադրման համար գեներատորներ:

Ռոտտերդամական նոր տարվա նախաշեմին Հարություն Փարսեղյանի այս այցելության նպատակն է Ջրաշենի դպրոցներից մեկին ապահովել գրենական պիտույքներով և գրքերով: Բացի այդ, անհրաժեշտ մեր հայրենակիցը ներկայիս տեղեկատվական մեկուսացվածության պայմաններում կարող օգնել է ՀՕՖ-ի շրջանակներում Հայաստան առաքվող օգնության մասին իրազեկելու: Կազմակերպությունը մեծ օգնություն է ցուցաբերում նաև Ջրաշենի նորածին երեխաներին համապատասխան -սննդամթերք մատակարարելու հարցում:

Ա. Դ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Հրապարակ

[illegible]

ՇԱՐԺՈՒՄ

Հայրենախոսությունը որպես ուղիղ ճանապարհ

[illegible]

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Հ. Մինասյան. «ԱԺ պատգամավորների առողջական վիճակը պետք է ստուգվի»

«Նաիրի» բժշկական բերքի գլխավոր խմբագիր, Երեւանի գլխավոր փսիխոթերապեւտ, հոգեբույժ Հարություն Մինասյանը հետքրքիր, երբեմն անսովոր մտահղացումների հեղինակ է:

- Պրն. Մինասյան, վերջին տարիներին մեզ բաժին ընկած անհավասալի դժվարությունները իրենց ներքին կնիքն են թողել մարդկանց հոգեբանության վրա: Դուք, որպես մայրաքաղաքի գլխավոր փսիխոթերապեւտ, արձանագրե՞լ եք հոգեկան հիվանդությունների քանակի կամ որակի փոփոխություններ:

- Մեր հանրապետությունում տասնյակ հազարավոր շափերի են հասել հարբեցողությունը, թմրամոլությունը եւ այլ հոգեկան ախտեր, շատացել են զանազան նեւրոզները, փոխվել է դրանց բովանդակությունը: Եթե, 1988-ի երկրաշարժից հետո տարածված էր «երկրաշարժավախությունը», ապա այսօր մեզ դիմում են մարդիկ, որոնք տառապում են մրնավախությամբ, գործազրկության վախով եւ նույնիսկ նեւրոզների մեզ համար անսովոր մի նոր տեսակով, որ կարելի է լուսավախություն անվանել (չշփոթել այլի նույնանուն հիվանդության հետ): Սա, բնականաբար, զուտ հայկական երեւույթ է՝ պայմանավորված մեր «հովհարային» անջատումներով: Մարդիկ, որոնք սովորել են խավարին, տագնապում են լուսավորությունից, ավելի ճիշտ՝ հոսանքի մատակարարման ժամանակային անորոշությունից:

- Հարցազրույցներից մեկում Դուք տագնապ էիք հայտնել, թե ԳԽ-ում կան հոգեկան զանազան շեղումներ ունեցող անձինք: Նախընտրական շրջանում, այլ հարցազրույցում նշել էիք, որ ԱԺ-ի պատգամավորության թեկնածուների մեջ կան հոգեկան խանգարումներ ունեցող մարդիկ...

- Իմ տագնապը անհիմն չէր: Բժշկական էթիկան ինձ թույլ չի տալիս անուններ նշել, բայց այդպիսի բազմաթիվ տվյալներ ունեի: Օրինակ, թեկնածուներից մեկը, որ 80 ամյա ծերունի էր, ծերունական թուլամտության պատճառով իր ընտրատարածքի փոխարեն տեղադրություններ էր հավաքել հարեւան ընտրատարածքից, որի շնորհիվ էլ, բարեբախտաբար, չգրանցվեց: Հոգեկան հիվանդություն ունեցող մեկ ուրիշ թեկնածու գրանցվել էր հանձնաժողովի կողմից, բայց չընտրվեց՝ անհրաժեշտ թվով ձայներ չհավաքելու պատճառով: Երրորդը տարիներ առաջ հոգեբույժների եւ դատարանի կողմից անմեղսունակ էր ճանաչվել, բայց մասնակցում էր ընտրություններին: Թեկնածուներից մեկը բազմիցս բուժվել էր թմրաբուժական դիսպանսերում եւ այլն:

- Մի՞թե օրենքը նման ողբերգազավեշտական անակնկալներից խուսափելու մեխանիզմներ չի նախատեսում:

- Ո՛չ Սահմանադրության մեջ, ո՛չ ընտրությունների մասին օրենքում չկա հասարակ մի բան, որ պատգամավորության թեկնածուն բազմաթիվ այլ փաստաթղթերի շարքում ընտրական հանձնաժողովին ներկայացնի փաստաթուղթ առողջական վիճակի մասին, ինչպես օրինակ, բուհ կամ աշխատանքի ընդունվելիս, վարորդական կամ որսորդական իրավունք ստանալիս եւ այլն:

Նույնը կարելի է ասել նախագահի, աշխատակազմի, նախարարների, մի խոսքով՝ պատասխանատու պաշտոններ զբաղեցնող մարդկանց վերաբերյալ:

Կարծում եմ, եթե բժշկական մանրակրկիտ հետազոտություն չի կատարվել թեկնածուների առաջադրման ժամանակ, ապա գոնե ընտրված պատգամավորների առողջական վիճակը պետք է ստուգվի առաջիկա 3 ամսվա ընթացքում՝ արտասահմանից հրավիրված եւ մեր հանրապետության անկախ բժիշկ-մասնագետներից կազմված հատուկ անձեռնմխելի բժշկական հանձնաժողովի կողմից, որին իրավունք կվերապահվի պատգամավորական մանդատի հետ անհամատեղելի հիվանդություններ եւ շեղումներ հայտնաբերելու դեպքում կասեցնել պատգամավորի պարտականությունների կատարումը:

- Ինչի՞ հիման վրա է այդպիսի եզրակացություն արվել:

- Նախօրոք կազմված հիվանդությունների եւ շեղումների ցուցակի հիման վրա: Այդպիսիք գոյություն ունեն, օրինակ, ՆԳ մարմիններում ծառայության անցնելու, պաշտպանության նախարարությունում՝ զինվորական ծառայությունից ազատվելու համար:

- Իսկ այլ երկրներում այդպիսի փորձ կա՞:

- Իհարկե: Վերջերս հենց մեր պետբում տպագրվել էր նախագահական ընտրություններին մասնակցելու հայտ ներկայացրած 72 ամյա սենատոր Ռոբերտ Դոուլի առողջական վիճակի մասին մանրամասն պատմող մի հոդված, որտեղ տեղեկություններ կային նույնիսկ նրա ծխելու, ծխելը թողնելու, դալտոնիզմի մասին: Նշված էր այն հեռախոսի համարը, որով մոլորակի ցանկացած բնակիչ կարող է լիարժեք տեղեկություն ստանալ ԱՄՆ-ի ցանկացած առաջատար քաղաքական գործչի առողջական վիճակի մասին եւ ըստ այդմ կ որոշել՝ ընտրե՞լ նրան, թե՞ ոչ:

- Դուք միայնա՞կ եք այս առաջարկությամբ, թե՞ համախոհներ ունեք:

- 1991 թ-ից այս հարցը բազմիցս բարձրացրել եմ մամուլում: Իմ տեղեկությունների համաձայն, առաջարկս հասել է ԳԽ, բայց արձագանք չի գտել:

- Հնարավոր համարո՞ւմ եք, որ այն քննարկվի եւ ընդունվի Նորընտիր ԱԺ-ում:

- Ցավոք, ոչ, քանի որ ԱԺ-ն այն հայտորեն զիջում է նախկին ԳԽ-ին իր կուսակցական խայտաբղետությամբ (այն գրեթե միատարր է), իսկ իշխող կուսակցությունը ներկայացնող կամ նրան հարող պատգամավորները հազիվ թե քվեարկեն իրենց բժշկական հետազոտության ենթարկելու օգտին: Կարծում եմ, որ նման որոշումը պետք է կայացնի ՀՀ նախագահը, քանի որ նա հեռատեսորեն իր աշխատակազմում մի հոգեբույժ է պահում:

- Որքան գիտեմ, Դուք միայնակ եք ոչ միայն վերոհիշյալ հարցում...

- Այո, արդեն մի քանի տարի է, որ պայքարում եմ բազմակնության, արվամոլության, թմրամոլության եւ դրոնկության համար սահմանված պատիժների վերացման օգտին: Միտքս պարզաբանելու համար ասեմ, որ բազմակնությունն, օրինակ, թաքնված ձեւով գոյություն ունի մեր հասարակության մեջ, պարզապես խոսքը օրինականացնելու մասին է (դա կնպաստի մեր ժողովրդի բնական աճի ավելացմանը): Արվամոլությունն ու թմրամոլությունը հիվանդություններ են, իսկ հիվանդ մարդկանց պետք է բուժել, ոչ թե պատժել օրենսգրքի քրեական հոդվածներով: Ինչ վերաբերում է դրոնկության օրինականացմանը, ապա դրանով կկանխվի առանց այն էլ տարածված այդ երեւույթի պատճառով զանազան ախտերի ծաղկումը մեր հանրապետությունում:

- Ձեզ հետ, իհարկե, կարելի է վիճել այդ, տարակուսելի հարցերի մասին...

- Միշտ պատրաստ եմ, քանի որ ես այդ երեւույթներն ուսումնասիրել եմ, որպես հոգեբույժ, ինչպես ասում են, թե՛ լայնությամբ, թե՛ խորությամբ եւ համոզված եմ, որ նշված երեւույթներն արգելող հոդվածները միայն վնաս են բերում հասարակայնության ընդհանրապես եւ մեր ազգին մասնավորապես:

- Ձեր գաղափարները իրականացնելու համար ինչո՞ւ չփորձեցիք դառնալ ԱԺ-ի պատգամավոր:

- Իմ եւ իմ գործընկեր հոգեբույժների կարծիքով, ես հոգեպես առողջ եմ եւ, փառք աստծո, դեռ չեմ կորցրել ինքնաքննադատությունը սեփական կարողություններիս նկատմամբ: Բժիշկ եմ եւ չեմ կարող ԱԺ-ին օգտակար լինել այնպես, ինչպես բարձր որակավորում ունեցող քաղաքագետները, տնտեսագետները, իրավաբան իրավագետները, սոցիոլոգները, որոնցից էլ, ինչպես ենթադրվում էր, պիտի կազմված լիներ մեր հանրապետության խորհրդարանը...

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Պարսկական «Աբրար» օրաթերթում վերջերս հրատարակված համանուն հոդվածում, հեղինակը, անդրադառնալով ռուս-իրանական հարաբերություններին եւ այդ հարաբերությունների հետագա զարգացմանը Ամերիկայի ամեն կերպ խոչընդոտելու փորձերն առարկության համարելով, գրում է.

«Ամերիկյան դեսության անցած տարիների ընթացքում շատ ջանքեր թափեց Իրանի եւ Ռուսաստանի միջեւ Բուշիրի ատոմակայանի կառուցման պայմանագիրը չեղյալ համարելու համար: Վաշինգտոնը բողոքում էր այն բանի համար, որ այդ պայմանագիրը կօգնի Իրանին միջուկային զենք արտադրել: Դա արվում էր այն դեպքում, երբ Թեհրանը մի քանի անգամ միջազգային միջուկային էներգիայի գործակալության ներկայացուցիչներին հավաստիացրել էր, որ ատոմակայանը ծառայելու է միայն խաղաղ նպատակների էներգիա ստանալու համար:

Այստեղից կարելի է եզրակացնել, պարզաբանում է հեղինակը, որ Վաշինգտոնը, տարածելով իր այդ կարծիքը Ռուսաստանի օգնությամբ Իրանի միջուկային զենքի արտադրության մասին, հետամտում է միայն մի նպատակ, այն է խոչընդոտել Մոսկվա-Թեհրան ռազմավարական համագործակցությանը: Ամերիկայի կողմից այս քաղաքականությունը տարվում է այն ժամանակ, երբ վերջին տարիների ընթացքում ակնել են զարգանալ ռուս-իրանական փոխհարաբերությունները, երբ հատկապես անհրաժեշտություն է դարձել փոխհամագործակցությունը Կենտրոնական Ասիայում, Կովկասում, Պարսից ծոցում:

Սակայն, ինչպես նշում է հեղինակը, Վաշինգտոնին Ռուսաստանի ներկայությունը Պարսից ծոցում, հատկապես ռազմական առումով, անհանգստություն է պատճառում: Այդ պատճառով Ամերիկան ջանում է երկկողմանի սարքավորման հյուսել, երկու երկրներին սահմանափակել ու սանձահարել: Ամերիկայի այս քաղաքականությունը ողղված է աշխարհագրական տեսակետից ռազմավարական նշանակություն ունեցող երկու երկրների Կենտրոնական Ասիայի եւ Կովկասի վրա: Այս երկու տարածաշրջանները 1991-ից անկախություն ձեռք բերելու հենց սկզբից արժանացան Ամերիկայի առանձնահատուկ ուշադրությանը: Դրա կարեւոր պատճառներից են այդ երկրներում առկա հարուստ բնական պաշարները նավթ, գազ, ուրան, ոսկի, եւ Իրանի ազդեցությունը (մշակութային, պատմական եւ աշխարհագրական առումներով) այդ երկրների վրա:

Վաշինգտոնը ոչ միայն Իրանի նկատմամբ է մեկուսացման քաղաքականություն վարում, այլ նաեւ Մոսկվայի: Կասարելով տնտեսական կապերը, ճնշումներ, մշակութային կապեր ամրապնդելով Կենտրոնական Ասիայի եւ Կովկասի տարածաշրջանի երկրներում, նա ձգտում է հեռացնել Իրանի եւ Ռուսաստանի ներկայությունը քաղաքական եւ տնտեսական ասպարեզներում, հատկապես Ադրբեջանում: Այս երկրները քննեցին Ամերիկային հարմարվելու եւ հետեւելու ուղին: Նույնիսկ Կիրգիզիայում ՆԱՏՕ-ի ռազմական բազա կառուցելու հարցը քննարկվեց:

Մյուս կողմից, շարունակում է հեղինակը, չպետք է անտեսել այդ հարցում նաեւ Թուրքիայի դերը, պանթուրքիզմի գաղափարախոսության նկատմամբ կողմնորոշված ու ջատագովների ներկայությունը քաղաքական հատկապես Ադրբեջանում:

Ներկայումս Ամերիկան Իրանի հանդեպ հաջողությունների չի հասել: Ոչ մի երկիր, բացի Իսրայելից, չի մասնակցել Իրանի դեմ Ամերիկայի հայտարարած տնտեսական շրջափակմանը»:

Վերջում հեղինակը հույս է հայտնում, որ Թեհրան-Մոսկվա հարաբերությունները կշարունակվեն, խոչընդոտելով Պարսից ծոցում եւ Միջին Արեւելքում Ամերիկայի իշխանության տարածմանը:

ՏԵՍԱԿԵՏ

Ամերիկան սարդոստայն է հյուսում Իրանի եւ Ռուսաստանի համար

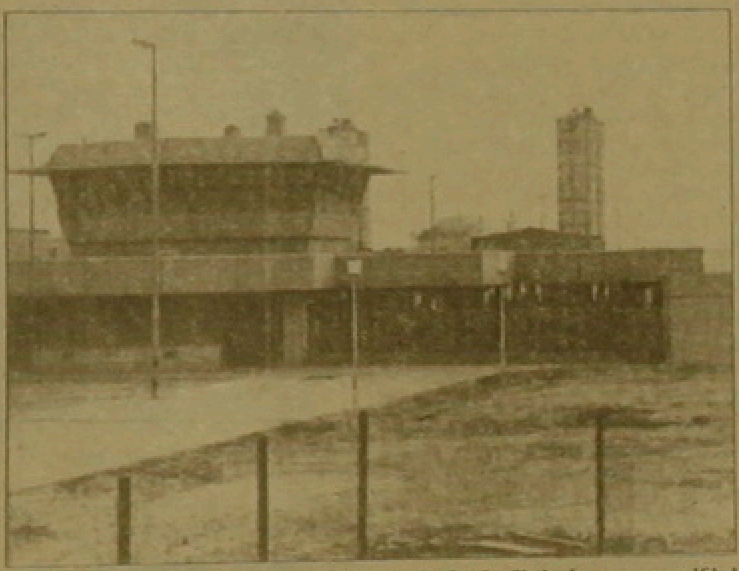

ԱՐՄԱՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԱՆԿԱՐԱ

Ս. Դեմիրել. Ազգերից ու պետություններից պահանջել անհնարինը, սխալ մոտեցում է

Թուրքական ռադիոն հաղորդում է, որ էգեյան ծովի առափնյա ջրերում իր սահմանները 12 մղոնով ընդարձակելու Հունաստանի մտադրությունը խախտել է ոչ միայն Թուրքիայի, այլ նաեւ ողջ Արեւմուտքի անդորրը: Էգեյանում կրկին լարվածություն է ծագել: Սրնոլորտը գնալով շիկանում է:

Ինչպես նշում է ռադիոյի քաղաքական մեկնաբանը, էգեյանի խնդրի հետ միաժամանակ հույն խորհրդարանականների կողմից PKK-ի ղեկավարների հետ «ջերմ» շփումները, եվրոպական կազմակերպություններում Հունաստանի հակաթուրքական ծեռնարկումները եւ այլն նպաստեցին լարվածության շիկացմանը:

Էգեյանի խնդրի վերաբերյալ պարզաբանումներ ստանալու համար TRT-ի թղթակիցները դիմեցին նախագահ Ս. Դեմիրելին: Անդրադառնալով խնդրո առարկային, Դեմիրելն ասաց. «Նախ, ես Աթենքին կոչ եմ անում Հունաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ ստորագրել բարեկամության եւ համագործակցության վերաբերյալ պայմանագիր: Սակայն այս հարցում այնքան էլ լավատես չեմ: Փորձը ցույց է տվել, որ մինչ այժմ Թուրքիայի խաղաղության բոլոր կոչերը Հունաստանի կողմից դրական արձագանք չեն ստացել: Հունաստանը պնդում է էգեյան ծովում Թուրքիայի կողմից պատերազմական իրավիճակ ստեղծելու հանգամանքը: Երբ նման դեպքերում Թուրքիան ուժի դիմեր եւ վարեր նվաճողական քաղաքականություն, ապա նման առիթներ անցած 72 տարիներին շատ են պատահել: Թուրքիան շիտակ եւ մեծ պետություն է: Մենք ցանկանում ենք Հունաստանի հետ խաղաղ ապրել: Մեր երկու պետությունները ՆԱՏՕ-ի եւ Եվրախորհրդի անդամ են: Մենք մի քանի անգամ Հունաստանին բարիդրացիական հարաբերություններ հաստատելու, բարեկամության եւ համագործակցության պայմանագիր ստորագրելու կոչ ենք արել: Բայց դրանից ոչինչ չի ստացվել: Երբ այնպես պատահի, որ Հունաստանը միջազգային համաձայնագրի հիման վրա իր սահմանները 12 մղոնով ընդարձակելու փորձ կատարի, ապա Թուրքիան նման բան չի կարող թույլ տալ: Կստացվի այնպես, որ Դարդանելի նեղուցից մինչեւ Ռոդոս ընկած էգեյան ծովի մի կարեւորագույն հատված կդառնա Հունաստանի սեփականությունը: Այդ պարագայում նշված տարածքով Թուրքիան անցնել չի կարող: Այդտեղից չեն կարող անցնել նաեւ Ռումինիան, Ռուսաստանը, Բուլղարիան, Ուկրաինան եւ Վրաստանը: Այն կդառնա ընդհանուրի խնդիրը»: Այնուհետեւ թղթակցի այն հարցին, թե «երբ պատահի այնպես, որ Հունաստանը Ռուսաստանին եւ մյուս երկրներին ազատ երթեւեկության իրավունք տալու պայմանով իր սահմանները 12 մղոնով ընդարձակելու որոշում կայացնի, Թուրքիան ինչ պետք է անի», Դեմիրելը պատասխանեց. «Քանի դեռ մեզ հետ համաձայնություն չի կայացվել, ուրիշների հետ համաձայնություն ձեռք բերելը որեւէ դրական արդյունքի չի հանգեցնի: Առանց այն էլ խնդիրը նոր չէ, եւ արդեն 25 տարի է, ինչ քննարկվում է: Դժվար է ասել, հարցը նորից բարձրացնելով Հունաստանը հերթական անգամ դիմում է շանտաժի՞, թե՞ ցանկանում է Թուրքիային վախեցնել»:

Վերջին ժամանակներս Անկարային մտահոգում է նաեւ մի այլ հարց: Ինչպես հայտնի է, եվրոպական մաքսային պայմանագրին միանալուն շատ քիչ ժամանակ է մնացել: Շատ հնարավոր է, որ Հունաստանը օգտագործելով առիթը, հայտարարի 12 մղոնով ընդարձակվելու վերաբերյալ իր որոշման մասին եւ դրանով Թուրքիային հակադրի Եվրամիությանը: Հավանաբար հաշվի առնելով այդ հանգամանքը, Դեմիրելին տրվեց հետեւյալ հարցը. «Իսկ եթե Եվրամիության կողմից ճնշում գործադրվի, ապա հնարավո՞ր է, որ հանուն մաքսային պայմանագրի Թուրքիան էգեյան ծովում զիջումների գնա»:

«Համաձայնության գալն ու զիջումներ անելը տարբեր հասկացություններ են, ասաց Դեմիրելը: Դիմացինից ուզել մի բան, իմանալով հանդերձ, որ այն հասանելի չէ, դա անհնարինի պահանջ է: Հանուն մաքսային պայմանագրի, Թուրքիան երբեք չի կարող համաձայնել այն մտքի հետ, որ էգեյան ծովը պատկանում է Հունաստանին: Ազգերից ու պետություններից անհնարինը պահանջելը սխալ մոտեցում է»: Անկարային մտահոգող մի այլ հանգամանք էլ նախկին Կիպրոսի խնդրի կարգավորումը Հարավային Կիպրոսը միակողմանիորեն Եվրամիությանը անդամագրելու խնդիրն է: Թուրքիայում գտնում են, որ նման իրավիճակում առաջին պլան կմղվի Հյուսիսային Կիպրոսի Թուրքական Հանրապետությունը (ՀԿԹՀ) Թուրքիային միացնելու անհրաժեշտությունը: Անդրադառնալով այս հարցին, Դեմիրելը ասաց. «Երբ պատահի այնպես, որ նախկին Կիպրոսի խնդրի կարգավորումը, անտեսելով ՀԿԹՀ գոյությունը, Եվրամիությունը Հարավային Կիպրոսը միակողմանիորեն ընդգրկի իր կազմի մեջ, ապա դա Եվրոպայի համար քաղաքական մեծ սխալ կլինի: Դե ֆակտո վիճակը չի կարող անտեսվել: Հյուսիսային Կիպրոսի գոյությունը այսօր փաստ է: Հյուսիսային Կիպրոսի 170 հազար բնակչությունը 3 հազար քառ. կմ տարածքի վրա ստեղծել է իր անկախ պետությունը՝ ՀԿԹՀ: Այլ հարց է, որ այդ պետությունը դեռեւս չի ճանաչվել: Բայց կա անկախ պետություն, եւ դրա գոյությունը ժխտելու փոխարեն ճիշտ կլիներ կղզում խնդրի կարգավորման ուղիներ գտնել: Հակառակ դեպքում, անտեսել այս իրողությունը եւ մարդկանցից պահանջել անհնարինը, սխալ մոտեցում է եւ հղի է վտանգավոր հետեւանքներով: Իմ ցանկությունն է, որպեսզի Թուրքիան եւ Հունաստանը հարցը լուծեն խաղաղ ճանապարհով: Ճնշում գործադրելու բոլոր փորձերը Թուրքիային ու Հունաստանին միմյանց դեմ կհանեն»:

ԳՐԻԳՈՐ ՕՀԱՆՅԱՆ

ՎԻԵՏՆԱՄ

Ռուսերի պալատի գրասենյակներ ԱՄՆ-ում եւ Ֆրանսիայում

«Թեհրան թայմզ» թերթի օգոստոսի 10-ի համարում զետեղված Ֆրանսպրես գործակալությունը տեղեկացնում է, որ Վիետնամի առեւտրաարդյունաբերական պալատը մոտ ժամանակներս իր գրասենյակները կբացի Միացյալ Նահանգներում եւ Ֆրանսիայում: Այդ մասին հաղորդել է առեւտրի պալատի խոսնակը, նշելով, որ գրասենյակները կբացվեն Սան Ֆրանցիսկոյում եւ Փարիզում: Չնայած նա բացման կոնկրետ ժամկետներ չի նշել, տեղական «Սայգոն Գիվիֆոնգ» թերթը հավաստիացրել է, որ գրասենյակներն իրենց գործունեությունը կսկսեն մինչեւ հաջորդ տարվա մարտը: Գրասենյակների գործունեությունը հիմնականում նպատակաուղղված է տեղական շուկաների վերաբերյալ մարտավարական տեղեկությունների մատակարարմանը: Վիետնամի առեւտրի պալատը գրասենյակներ ունի Սինգապուրում, Ավստրալիայում, Գերմանիայում եւ Ճապոնիայում:

■ *Օգոստոսի 22-ին Մոսկվայի լրատվական միջոցները հաղորդել են, որ ՆԳ նախարար Անատոլի Կուլիկովը օդով բարձած մի բեռնատար է ուղարկել Ռուսաստանի հարավային ճանապարհների 500 կիլոմետրանոց մի հատվածով. արդյունքն տեսնել, թե երթեւեկությունը վերահսկող ոստիկանները որքանով են կաշառվում: Բեռնատարը կանգնեցվել է 24 անգամ կետերում, որից 22-ում ոստիկանները կաշառք են պահանջել: ՆՏ*

ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ԱՖՐԻԿԱ

Ազատության կուսակցությունը պատերազմից ավելի դաժա՞ն

«Թեհրան թայմզ» թերթի օգոստոսի 10-ի համարում զետեղված նյութը տեղեկացնում է, որ Հարավային Աֆրիկայում զուլուների միասնական Ազատության կուսակցության (ԻԱԿ) Քվազուլու-Նաթալ նահանգում ռասայական խտրականության իրականացնող նախկին սպիտակամորթների կառավարությունից ավելի դաժանորեն իշխելու համար: Այդ մասին միջազգային Ֆրանսպրես գործակալությունը տեղյակ են պահել տեղական Հարավաֆրիկյան մամուլի առաջնագծի աշխատակիցները:

Զվելիտինին այդ հայտարարությունն արել է իր 47-ամյակի առթիվ կազմակերպված շքեղ ընդունելության ժամանակ, ասելով, որ «այսօր մեր քաղաքական առաջնորդները դեպի առաջադիմություն եւ զարգացում գնալու փոխարեն, ավելի շատ են ճնշում սեփական ժողովրդին»:

Նահանգային ինքնիշխանության հարցերի շուրջ ծագած վեճերի հետեւանքով, Քվազուլու-Նաթալ նահանգում իշխանություն ղեկին կանգնած ԻԱԿ-ի անդամները վերջին շրջանում լուրջ հակասությունների մեջ են նախագահ Նելսոն Մանդելայի կենտրոնական կառավարության հետ: ԻԱԿ-ն ձգտում է մինչեւ 1999 թվին սպասվող վերջնական սահմանադրության ընդունումը հասնել ֆեդերալ նահանգի կարգավիճակին, մինչդեռ Մանդելայի Աֆրիկյան Ազգային Կոնգրես (ԱԱԿ) կուսակցությունը կողմնակից է կենտրոնացված պետության ստեղծմանը:

Լրատվությունը պնդում է, որ Զվելիտինին լքել է իր կապերը ԻԱԿ-ի եւ հատկապես նրա առաջնորդ եւ իր հորեղբայր Մանգոսուտու Բութելեզիի հետ եւ ավելի մոտեցել նախագահի ԱԱԿ կուսակցությանը, չնայած Զվելիտինին անձամբ ժխտում է որեւէ կուսակցության իր պատկանելությունը եւ հանդես է գալիս երկու կուսակցությունների միջեւ հակամարտության վերջ տալու օգտին:

Ֆրանսպրեսը նշում է, որ վերջին 10 տարիների ընթացքում Քվազուլու-Նաթալում ավելի քան 14 հազար մարդ է սպանվել քաղաքական հակամարտության հետեւանքով: Մարդու իրավունքների պաշտպանության միջազգային դիտորդների զեկույցներում նշվում է, որ միայն անցյալ հուլիս ամսում 58 քաղաքական սպանություն է կատարվել տարածաշրջանում, այս տարվա սպանությունների ընդհանուր քանակը հասցնելով 526-ի:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Դեմիրելն ընդունել է բանակի նոր հրամկազմին

24 ՕԳՈՍՏՈՍ, TRT: Անկարայում Ս. Դեմիրելի նախագահությամբ տեղի ունեցավ Ազգային անվտանգության խորհրդի հերթական նիստը: Ներկա էին վարչապետ Թանսու Չիլլերը, առանձին զորատեսակների նոր նշանակված հրամանատարներն ու Ազգային անվտանգության խորհրդի նոր քարտուղարը: Ինչպես հայտնի է, Թուրքիայում զորատեսակների հրամանատարներն ու Ազգային անվտանգության խորհրդի գլխավոր քարտուղարը 4 տարին մեկ փոփոխվում են: Նիստում քննարկվեցին երկրի անվտանգության հետ սերտորեն առնչվող մի շարք խնդիրներ: Նիստում առանձին հետաքրքրությամբ շոշափվեցին աշխարհի բեմ կետերում տեղի ունեցող իրադարձությունները: Մինչ այդ նախագահ Ս. Դեմիրելն իր նստավայրում կազմակերպել էր ընդունելություն ի պատիվ նոր նշանակված հրամանատարների: Ընդունելությանը ներկա էին բանակի գլխավոր շտաբի պետ Իսմայիլ Հաքքը Քարադայըն, ռազմածովային ուժերի գլխավոր հրամանատար, գեներալ Ահմեդ Չորեքչին, ժանդարմական (դաշտային) բանակի հրամանատար գեներալ Թեոման Քոմանը եւ Ազգային անվտանգության խորհրդի գլխավոր քարտուղար Ինալ Քըլըչը:

Թուրքիայում կսեփականաշնորհվի նաեւ էներգետիկան

Ստամբուլում վարչապետ Թանսու Չիլլերը մասնակցեց Մարմարայի առափնյա շրջանում բնական գազով աշխատող առաջա ջերմաէլեկտրակայանի շինարարության հիմնաքարի դրման հանդիսավոր արարողությանը: Դիմելով ներկաներին, Չիլլերն ասաց. «Պետական ներդրումների ծրագրում զգալի տեղ կհատկացվի էներգետիկայի բնագավառի զարգացմանը: Դրա հետ մեկտեղ կառավարությունը երկրի էլեկտրաէներգիայի կարիքները ամբողջությամբ ապահովելու համար նախատեսում է սեփականաշնորհել ծյուղի բոլոր օբյեկտները»: Վ. Հ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Սամվել Կոսյանի բանաստեղծական աշխարհայեցողությունը միշտ էլ բնորոշ է եղել խոհի ու ներքնաշխարհի ընկալման ինքնատիպ, հաճախ անսպասելի դիտանկյունը, մի տեսակ ներամփոփ, ոչ կապկպված կերպավորը, որը չի փորձում ուշադրություն գրավել, բայց իրենով չի պարտադրում իր ներկայությունը ու զգայությունը, այլ ուղում է ասել եւ ասում է իր խոսքը առանց կանխամտածվածության, խոսում ու ըն-

կում մեր սրտերի մեջ», անորոշ օրերի խռովահույզությունը, բարբառ հայհայում է ձայնը, սերը, միայնակությունը եւ բռնվում է ծանր օրերի մեծ կսկիծով անցնող ներքը, որ գալիս է, ամեն օր ավելի է գալիս, դառնալով համարյա անտանելի, իսկ խաղաղական հողի վրա ցրվածներ են, իսկ ցրվածների տակ նույնիսկ փտած արմատ չկա եւ չկա ոչ մի սերմ: Մինչդեռ կարծես պատերազմ է: Տարօրինակ պատերազմ, որ նաւակներ չեն

ռավոր չէ շարունակել,

որ սա միջավայր չէ մշակույթի համար, որ վերջապես

ազատության իրավունքը պաշտպանում են, ոչ թե խլում

ու խոսք մի եղեք, երբ այս աշխարհը ազատ մարդ չէ,

չէ որ նա դա ասում է ազատ մարդկանց համար...

Այսոտիսին է, ահա, մեր ժամանակը բանաստեղծ Սամվել Կոսյանի ընկալումներում դարը, հակասա-

«ԱԶԳԻ» ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Այպասան՝ հոգու համար

Սովորաբար ընթերցում ենք, թե գրականությունը չի արձագանքում մեր օրերի իրադարձություններին: Եւ... շարունակում ենք չտեսնել, չգնահատել բնական փոփոխվող այն արժեքավորը, ինչ, այնուամենայնիվ, ստեղծվում է հենց մե՛ր օրերում, մե՛ր կողքին, մե՛ր մեջ: Օրինակի համար Սամվել Կոսյանի «...Եւ պատերազմի շարքերը բազմ- բանաստեղծական ժողովածուն, որ հրատարակվել է «Մեղրամանե» գրասերծնանքային հովանավորությամբ: Ընդամենը համեստ բանաստեղծություն եւ ընդամենը 500 տպաքանակով: Եւ սակայն... հայերի, աղոթքների, կյանքի անհանգստության արձագանքների մի ամբողջ աշխարհ, որը նաեւ յուրովի է բացում փորձող խոհերությունը ծանր բանաստեղծի ստեղծագործական հնարավորությունները:

րն... Բայց դա միշտ էլ առաջին տպավորություն է եղել միայն: Ս. Կոսյանի ոճական արտահին այդ կեղեւի տակ խոկական բանաստեղծի միտք է տանում, գաղափար հոգի, որ գուցե ավելի ճշգրտման է, քան հրապարակային կեղծ պաստառների տարբեր խոսքը:

Եւ հատկանշական է, որ ներկա ժողովածուում Ս. Կոսյանը հանդես է եկել հենց այդ էությամբ ամբողջովին բաց ու խոցված, բանաստեղծական բոլոր պայմանականություններից ձերբազատված: Այստեղ առաջին պլանի վրա տեսնում ենք հենց այն բանաստեղծին, որի գոյությունը կասկածում էինք նրա նախորդ ժողովածուների տողերի ետեւում: Ու ահա, փառագույրը բացվել է եւ ամեն բան բնական երեւում է իր նախաստեղծ մերկությամբ: Բանաստեղծն, անշուշտ, այդ երեւույթի իր բացատրությունն ունի իրականացնելով ժամանակ է. «իրականությունը գայթակղիչ ու անտրամաբար խենթ, որից յուրաքանչյուրը հնարավորին չափ փորձում է իր բաժինը փախցնել», իսկ ամենից սարսափելին այն է, որ այդ անհամար մոլուցքը ողողում է հոգեկան արժեքների գոյությունը:

...Ինձ մի մեղադրեք,

որ ողբերգական այսպես ճակատային եմ դարձել.

չէ որ փախցնողները

իրենց բաժինը վերցնում են

կանգնելով ողբերգության փխրուն ու սերի վրա...

«Նոր ժամանակ» է սկսվել, ծանոթ իրականությունը փոխվել է իր դեմքն ու նշանները, դարձել մինչեւ անգամ վտանգավոր ու տագնապալի: Բանաստեղծի ընկալումներում դա մի իրականություն է, ուր շներն անգամ են միայն խոսքն, ուր մարդկանց տակ ծառերն են փտառում, մտավորականները չեն կարողանում անցյալից տուն վերադառնալ, վերադարձել, իսկ նրանց երեխաները մեծի տակ հիվանդ են, ուր սերը կարկամած է մեջ ծաղիկներն ու ծաղիկները կանաչ մեջ խեղդվում են ասպերի շատությունից ու ամենտների փոխարեն արքայադստերին սիրում են ծերուկները... Բայց օտարվել է բանաստեղծի հոգին, այնտեղ հիմա անմխիթարելի են խաղաղական խաղերը, որտեղ «խենց գրպանների կեղծ ազատականությունն են դասար-

գրում, որովհետեւ նրանց մեջ չկա կյանք իրենց մեջ՝ տեղավորել բռնություն ու զինվորի պայմանը, այնտեղ անմարդկային են «կույր

գնդակներ, որ ինչ դիմում են դուռ, չխորտակելով տարիք ու կոչում», եւ պատերազմը պատերազմողի դեմքը ունի խորխորնքը առանձին, պարտվողինը առանձին:

Շատ դիպուկ է պատերազմի բանաստեղծական ընկալումը.

...մայրերը երեխա են ծնում

պատերազմը ծնում է նրանց երեխաների մահը:

Պատերազմը ծնում է, բայց մայր չէ...

ծույլ առավոտի մեջ փորձեցի պաս կերակնել

թե անկողնում ով է այս հրեշին սիրում,

որից մահ է ծնվում:

Այնուամենայնիվ, Հայրենիքի համար արդար պատերազմում «կարեւորը չզոհվելն է եւ կարեւորը չպարտվելն է», միայն թե խելագարեցնելու չափ ցավալի է խաղաղական անմեղ խաղերի կողքին առանց ավազ որդու սպանի շուրջը հավաքված բնտանիքի պատկերը, հանկարծ ու աննշանակ կռիվներից հուսահատվում պարտվողների զոհվելու հավանականության գիտակցությունը:

Եվ վերջապես ժամանակի իրականության նշանների այս փոքրը պսակվում է մի բանաստեղծությամբ, որի հեղինակը հավաքը որոշակի պատկերացում է տալիս բանաստեղծի հոգեվիճակի մասին:

Արձանագրում եմ, որ այսպես հնա-

կան, դաժան ու տագնապալի... Բայց մի շտապեք մեղադրել նրան այդպիսի ընկալման համար, մի շտապեք դրան հակադրել սովորական, առօրյա ու ճշմարիտ բացատրությունների շարք, սրտին տրամաբանությունը, հոգու ողջախոհությունը: Որովհետեւ բանաստեղծի սիրտը մի զգայուն է, որ ոչ թե վերլուծում է, այլ պարզապես արձագանքում իրականության, կյանքի սեւ ու մերկ երեւույթներին: Ու նա դրա իրավունքն ունի, քանզի իր երկրի, իր հայրենիքի ճշմարիտ զավակն է միշտ.

Բայց ես սիրում եմ իմ երկիր Հայաստանը եւ ինձ դժվար է

նրա ջղաձգումները տեսնել, խելագարվել նրա

ցավի դաշտի մեջ, որ ծառագայթում է սրտիս միջով,

որից ես հիվանդ եմ...

Որովհետեւ խոկալով Գեղեցիկի կարոտն ունի հոգում եւ տառապում է անկեղծորեն, քանզի «գեղեցիկը պարտվող բանակի զինվորի պես միայն թիկունքով է երեւում» կամ «ջարդված բաժակի պես հայտնվել է աղբակույտում».

...եւ ընդհանրապես ժամանակն է, որ բանաստեղծության

կառուցվածքներն էլ փոխել,

առանձնացնել գեղեցիկ բառերը որպես սնունդ,

երաժշտությունը միջից հանել որպես դեղամիջոց,

թողնելով միայն հացն ու ցեխը, որից հնարավոր է

գոնե հոգու համար ապաստան կառուցել

հեռու աղբակույտերից եւ հիվանդներից:

Մի շտապեք մեղադրել հոգու համար ապաստան կառուցող բանաստեղծին, քանի որ ամբողջ ժողովածուն ուղղակի թե անուղղակի բանավեճ է հենց այդպիսի մեղադրողների հետ: Եվ մեղադրելուց առաջ լավ կարդացեք այս գիրքը, գրիչ վերցնելուց առաջ փորձեցեք խորապես հասկանալ, գուցեեւ կարեկցել «խելագարված ու հիվանդ» բանաստեղծին, որ Գեղեցիկի փխրուն կարոտն ունի աչքերի մեջ, եւ բանավոր թղթի վրա մեղադրական ձեր եզրակացությունը դրոշմելուց առաջ մի պահ հարցադրեք և զգուշորեն նայեք ձեր ոտքերի տակ. ակամա չե՞ք հայտնվել, արդյոք, ողբերգության փխրուն ուսերի վրա...

ՊԵՏՐՈՍ ԴԵՄԻՐՃՅԱՆ

Հարգելի ընթերցող

«Ազգի» գրադարանը շարունակում է համալրվել Հայրենիքում եւ Սփյուռքում լույս տեսնող նորանոր գրքերով: Հեղինակներն իրենց ընծայագրերով մեր գրադարանին են նվիրում տճանով արարված, դժվարությամբ հրատարակված իրենց գրքերը, որոնք պատշաճորեն կներկայացվեն թերթի էջերում: Սակայն մեզ համար կարեւոր է ոչ միայն լրագրողական, մասնագիտական, այլեւ ավելի լայն՝ ընթերցողական կարծիքը լույս տեսնող գրքերի, ընդհանրապես արդի հայ գրականության ու գրական ընթացքի վերաբերյալ:

Այդ նպատակով «Ազգի» գրադարանը հրապարակում է սույն հարցաթերթիկը:

ՀԱՐՑԱԹԵՐԹԻԿ

1. Գրականությունը ի՞նչ տեղ է զբաղեցնում ձեր կյանքում:

Սիրո՞ւմ եք ընթերցել, թե ոչ: Հասկանալ ո՞ր գրականությունը արտասահմանյա՞ն, հա՞յ:

2. Գրականության ո՞ր ժանրն եք նախընտրում՝ պոե՞զիան, արձա՞կը, դրամատո՞ւրգիան, քննադատությո՞ւն-գրականագիտությո՞ւնը: Ձեր նախընտրած ժանրով ի՞նչ գրքեր կառանձնացնեիք վերջին տարիների հրատարակություններից:

3. 1995 թվականին լույս տեսած ո՞ր գրքերը կարող եք համարել տարվա

- ամենահետաքրքիր
- ամենախորիմաստ
- ամենապարծավոր
- ամենատխեղծ

գրքերը կոչվելու:

Վերջապես, ձեր պատասխանները հնարավորություն կտան որոշել տարվա ամենաընթերցվող գիրքը:

Գրեք մեզ: Սպասում ենք ձեր նամակներին:

ԱԶԳԱԳԻՐ

«Արփոն» թատրոն

Կիրակի օրը Եղզար էլբակյան «Արփոն» թատրոնը կներկայացնի Զորայր Խալափյանի «Միրո տարբեր նվագներ» պիեսը: Սկիզբը՝ ժամը 17-ին:

Կամերային երաժշտության տուն

Շաբաթ օրը Կամերայինի բեմում ելույթ կունենա ջութակահար Լեւոն Չիլինկիրյանը (Անգլիա) Երեւանի կամերային նվագախմբի հետ (գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր Էմին Խաչատրյան): Ծրագրում՝ Մոցարտի «Սիմֆոնիա թիվ 29 լյա մաժոր» եւ «Կոնցերտ ջութակի համար թիվ 3 սոլ մաժոր»: Սկիզբը՝ ժամը 17-ին:

Օպերայի եւ բալետի թատրոն

Կիրակի օրը Սպենդիարյան թատրոնում հանդես կգա նույն թատրոնի մեներգչուհի, միջազգային մրցույթների դափնեկիր Էմմա Պապիկյանը: Ծրագրում՝ Վերդի, Ռոսսինի, Բելլինի, Դոնիցետտի, Շուբերտ, Չուխաջյան: Համերգին մասնակցում է օպերային թատրոնի նվագախումբը (Դիրիժոր՝ Վիլեն Չարչօղլյան): Սկիզբը՝ ժամը 17-ին:

ԱՍՏՂԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

Բամբասանքներին ակա՛նջ մի կախեք

Աստղերն իրենց հիվանդություններ մասին սովորաբար նախընտրում են լուռ մնալ, իսկ երբ մի փոքր անկողնում են, ավելի հաճախ կրակն են ընկնում: Վերջերս Շերոն Սթոունը նման դրությունում ընկավ: Մեղավորը հենց ինքն էր: Վաշինգտոնի մառոլի ակումբում եղույթի ժամանակ հանկարծ անկել ծանր էր հայտարարելով, թե բժիշկները 4 տարի առաջ իր ավշային գեղձերում չարորակ ուռուցք են հայտնաբերել: «Երբ 2 անգամ անալիզները նույնը գրանցեցին, որոշեցի այլեւս սուրճ չխմել, իսկ բառացիորեն 10 օր հետո նկատեցի, որ որեւէ այտուց չկա: Անալիզներն էլ նույնը հաստատեցին: Բժիշկները պարզապես սխալվել էին»: Նույն օրը Վաշինգտոնի հեռուստաալիքով դերասանուհու պատմածն այլ երանգով հնչեց՝ ճանաչելով հիվանդ Սթոունը հաղթահարել է ծանր հիվանդությունը: Հաջորդ օրը դերասանուհին ստիպված էր հայտարարությամբ հանդես գալ:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Լավրենտի Բարսեղյանը՝ Հայոց ցեղասպանության թանգարանի տնօրեն

Հայաստանի Գիտությունների ազգային ակադեմիայի նախագահի տեղակալ Լավրենտի Աշոտի Բարսեղյանը սեպտեմբերի 1-ից ազատվում է աշխատանքից: Պարոն Բարսեղյանին վստահված է Հայոց ցեղասպանության թանգարանի տնօրենի պաշտոնականությունը: Փոխնախագահի տեղը, նրա ասելով, ամենայն հավանականությամբ թափուր կմնա:

Սեպտեմբերին Թոմաս Անդերսը համերգներ կտա Մոսկվայում

Սեպտեմբերի 4-ից 5-ը «Ռոսիա» պետական համերգասրահում համերգներով հանդես կգա Թոմաս Անդերսը: Դա գերմանացի երգչի 5-րդ այցելությունը կլինի Մոսկվա: Ինչպես հայտնեցին հյուրախաղերի կազմակերպիչները՝ «Սամանտ» ֆիրմայի ներկայացուցիչները, Անդերսը ռուսաստանցիներին կզարմացնի իր փոփոխված արտաքինով, նախ եւ առաջ կարճ կտրած մազերով: Ազատ ժամերին «Մոդըրն թոքինգ» դուետի նախկին մասնակիցը մտադիր է այցելել գոլֆ ակումբ, հանդիպել իր երկրպագուներին, ինչպես նաեւ ճաշել Յուրի Կուկլաչովի թատրոնում: Դա պատահական չէ. Անդերսի բնակարանում ապրում է 16 կատու:

ՍՆԱՐՔ ԽՍԱՊՐԵՍ

ԾՈՒԽԱՀԱՆԴԵՍ

«Խաղաղության մուտքը ներսից»

Իսկ ելքը՝ ո՞ւր

Երեկ EX-VOTO արվեստի կենտրոնում բացվեց «Խաղաղության մուտքը ներսից» ցուցահանդեսը: Գրիգոր Խաչատրյան եւ Միհր Ազատյան զույգը իր նախագիծը խմբակային, անհատական եւ համահեղինակային նախագծերից հետո EX-VOTO արվեստի կենտրոնում առաջինն է, իսկ կենտրոնի մեկամյա գործունեության ընթացքում 7-րդը: Այս նախագիծը ներկայացնում է երկու տարբեր սերունդների եւ գեղարվեստական հակադիր սկզբունքների շրջանակներում ստեղծագործող արվեստագետների: «Արվեստի առարկայի եւ անձի նույնացումն այս շրջանակում հնարավոր է դարձնում հասարակությանն առաջարկել մի արժեք, որը կրում է «Գրիգոր Խաչատրյան» մրցանակ անունը: Իսկ Միհր Ազատյանն իր այս նախագծում փորձում է տարանջատել առարկան եւ ռազիկ եւ փոքր մարդուն բաժնել մեծերի իրականության մեջ միայնակ», ասում է ցուցահանդեսի համադրող Նազարեթ Կարոյանը:

«Առաջ մտածում էի մեծանամ դառնամ նկարիչ, հետո մտածում էի մեծանամ դառնամ աղջիկ, հիմա մտածում եմ, որ մեծանամ կմեռնեմ, ուրեմն, քանի չեմ մեռել, մեծ չեմ: Ուրեմն հենց մնացեմ կլինեմ մեծ»: Գրիգոր Խաչատրյանի 94-ի ծննդյան տոն անկեղծությունից էր սկսվում ցուցահանդեսը, որտեղ Օսկարի, Գոնկուրի, Նոբելյան, Լենինյան մրցանակակիրներին մոտ ու հեռու ապագայում պատվիրվածներից ծանոթ դեմքեր, որ այսօր «Գրիգոր Խաչատրյան» մրցանակակիրներն են Արթուր Սահնազարյանը, Արսեն Բաղդասարյանը, Գերման Ավագյանը, Արման Գրիգորյանը, Տիգրան Պավլենկոյանը՝ մեծ Գրիգոր Խաչատրյան ժամանակակից մեծությունը մի գրկախառնության շարքը: Ցուցահանդեսի մասին մանրամասն մեր առաջիկա համարներից մեկում:

Ա. Հ.

ԱԶԳ **ՄԱՐԶԱԿԱՆ**

ԳԱՎԱԹԱԿԻՐՆԵՐԻ ԳԱՎԱԹ

«Արարատի» հերթական մրցակիցը Մոսկվայի «Դինամոն» է

«Շիրակը» պետք է խաղար «Միլանի» հետ

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Գավաթակիրների գավաթի խաղարկության նախնական փուլում Երեւանի «Արարատի» փայլուն հաղթանակը Կասովիցեի ԴԿՍ թիմի նկատմամբ, ոգեւորության ալիք է առաջացրել ֆուտբոլասերների շրջանում, որի արձագանքները դեռ երկար չեն մարի: Միանգամայն իրավացի էր ֆուտբոլասերներից մեկը, որն ասաց, թե 1980-ից այս կողմ «Արարատի» կատարմամբ նման խաղ չենք տեսել: Ավելի շատ ուրախացրեց ոչ այնքան հաղթանակը, որն ինքնին հոգեբանական առումով տվյալ ժամանակահատվածում խիստ կարեւոր է, այլ այն խաղաոճը, որը կիրառեց «Արարատը»: Խաղից հետո «Արարատի» հանդերձարանում տիրող տրամադրությունը ակամա հիշեցրեց 1973-ի նոյեմբերի 10-ը, երբ «Արարատը» ԽՍՀՄ գավաթի խաղարկությունում, Մոսկվայում, 2-1 հաշվով հաղթեց Կիեւի «Դինամոյին» եւ տիրեց պատվավոր ավարին, ինչպես նաեւ նույն թվականի նոյեմբերի 28-ը, երբ «Հրազդան» կենտրոնական մարզադաշտում մեր թիմը հաղթելով Լենինգրադի «Զենիթին», արժանացավ չեմպիոնի կոչմանը: Հանդերձարան էին մտել Երեւանի քաղաքապետ Վահագն Խաչատրյանը, ներքին գործերի փոխնախարարները, պաշտպանության փոխնախարարը եւ այլ պաշտոնական անձինք: Բոլորը գրկախառնվում էին իրար, համբուրվում, շնորհավորում: Արարատցիներից շատերն ուրախությունից չէին կարողանում զսպել իրենց արցունքները, նրանք չէին հավատում, որ հաղթանակ էին տոնել անչափ կարեւոր խաղում: «Արարատի» խաղացող Սեւադա Արզումանյանն ասաց, որ «Հրազդան» մարզադաշտում «թույլ ու գրիչ» վերջ տրվեց: Եւ իրոք, կարելի է հույս ունենալ, որ «Արարատի» օրինակը վարակիչ կլինի եւ այսուհետ մեր թիմերը միջազգային ասպարեզներում միշտ կձգտեն խաղալ համարձակ ոճով: Երեկ, Շվեյցարիայի Ժնեւ քաղաքում տեղի ունեցավ եվրոպական ակումբային երեք մրցաշարերի հերթական փուլի վիճակահանությունը: Գավաթակիրների գավաթի խաղարկության 1/16-րդ եզրափակչում «Արարատի» մրցակիցն է լինելու բոլորիս քաջ ծանոթ Մոսկվայի «Դինամոն», որի հետ մեր թիմը ԽՍՀՄ առաջնություններում բազմիցս է հանդիպել եւ մեկ անգամ չէ, որ հաղթել է: Անկասկած, մրցակիցը տիտղոսակիր է եւ ուժեղ, սակայն, կարծում ենք, եթե «Արարատը» շարունակի խաղալ նույն ոճով, ապա ի վիճակի է հաղթահարել նաեւ Մոսկվայի «Դինամոյին»: Առաջին խաղը սեպտեմբերի 14-ին կայանալու է Մոսկվայում, իսկ պատասխան խաղը հոկտեմբերի 28-ին տեղի է ունենալու Երեւանում: Ասում են, իբր, 1972-ին, երբ «Արարատը» ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում Շվեյցարիայում պատրաստվում էր մրցել «Գրասհոպերս» թիմի հետ, հանդիպումից առաջ, տեղի լրագրողներից մեկը, երբ հարցրել է դարպասապահ Ալյոշա Աբրահամյանին, թե ինչ նպատակներ ունեն, պատասխանել է. «Մեր նպատակն է հաղթել Մոսկվայի «Դինամոյին»: Երբ լրագրողը զարմանք է արտահայտել, թե դա ինչ կապ ունի «Գրասհոպերս»-«Արարատ» հանդիպման հետ, Ալյոշան ավելացրել է. «Երբ հաղթենք Մոսկվայի «Դինամոյին», ապա Մոսկվայի չեմպիոն կդառնանք»: Երեւի տարեց ֆուտբոլասերներից շատերն են հիշում, որ իրոք, «Արարատը» երկու տարի անընդմեջ դարձավ Մոսկվայի չեմպիոն: Կրկին առիթ է ներկայացել զարմացնելու Մոսկվայի ֆուտբոլային հասարակությանը եւ հաղթել Մոսկվայի «Դինամոյին»:

Վիճակահանության արդյունքները իմանալուց հետո ցավով ենք վերհիշում «Շիրակի» պարտությունը Լեհաստանի «Զագլեբիե» թիմից: Պարզվել է, որ եթե «Շիրակը» հաջողության հասներ, ապա ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության 1/32-րդ եզրափակչում պետք է մրցեր համաշխարհային ֆուտբոլի գրանդի Իտալիայի «Միլանի» թիմի հետ: Դա շատ բան կարող էր տալ «Շիրակին» թե ֆինանսական եւ թե ճանաչողական տեսակետից: Ինչեւէ, փաստ է, որ «Զագլեբիեն» մրցելու է «Միլանի» հետ:

Վան Մուրսելի վերադարձը չստացվեց

...շխարհի նախկին ուժեղագույն հե...ծանվորդուհի, աշխարհի չեմպիոնու...ի, հոլանդացի Լեոնտիեն վան Մուր...ելը հրաժեշտ տվեց սիրած մարզաձե...ին: 1992 եւ 1993 թթ. «Տուր դը Ֆրանսի» հաղթողը [illegible]-բացակայությունից հետո վերջերս վերադարձավ մրցասպարեզ եւ կանային բարձր հաս...անիշներ դրսեւորելով՝ փորձում էր կրկին առաջնակարգ դիրքեր դուրս գալ: ...այց նա անկարող էր իր հորմոնալ ...անհավասարակշռությունը հաղթահարել, որի հետեւանքով հիմա 15 կգ-ով ավելի քաշ ունի, քան նախկինում էր:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ավանդույթը վերականգնելու հեռանկարով

...անրապետության պաշտպանական մարզատեխնիկական ընկերության ռադիոմարզատեխնիկական ակումբի մարզաձեւերում մարզիկի պատրաստումն [illegible] է լինում: Հատկապես [illegible] ռադիոսիրողները կարճ կամ երկար ալիքներով կապ են հաստատում աշխարհի ամենահեռավոր մի [illegible] հետ: Տեղին է հիշել չարենցյան այն տողերը, որ «Վաղուց է աշխարհը դարձել մի փոքրիկ, փոքրիկ [illegible]»: Ինչպես կապ [illegible] կամ այն կայանի հետ, որտեղ [illegible] ու ստանալ եւ [illegible] արագությամբ, այս հարցին էին հոգում ռադիոսիրող մարզիկներին, որոնցից շատերը միջազգային եւ ամենատարբեր մրցաշարերում ցուցաբերել են իրենց մարզական վարպետությունը: Կարճալիք ռադիոկապի մարզաձեւում 3 տարի անընդմեջ (89-91 թթ.) աշխարհի չեմպիոնի կոչում է նվաճել չարենցավանցի Ռոբերտ Գրիգորյանը: Նրա [illegible] աշխարհի ռեկորդը առ այսօր մնում է անգերազանցելի: Նա [illegible] աշխարհի առաջնությանն է նախապատրաստում [illegible] իր լավ [illegible]: Ակումբի անդամներ [illegible] Լեոն Գասպարյանը, Լյուդվիկ Մելքոնյանը, Լիանա Վարդանյանը տարիներ առաջ եղել են Խորհրդային Միության առաջնությունների ու սպարտակիադաների հաղթողներ:

Վերջին տարիներին ակումբի անդամները միջազգային մրցումների չեն մասնակցել, որովհետեւ հնարավոր չի եղել ուժերը ստուգել: Այդ առումով առաջին «ծիծեռնակները» եղան բազմամարտիկները, որոնք վերջերս մասնակցեցին Ռուսաստանի բաց առաջնությանը եւ մասնակից 10 թիմերի մեջ գրավեցին 5-րդ տեղը: Սպորտի վարպետներ Սամվել եւ Հրաչյա Խաչատրյանների եւ Մուրեն Զոհրաբյանի համար դա նույնպես լավագույն ստուգատես դարձավ:

[illegible] հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահի տեղակալ Գեորգի Բաղալյանն ասաց, որ մեր մարզիկները բոլոր հնարավորություններն ունեն ակումբի լավագույն ավանդույթները վերականգնելու, ավելի բարձր արդյունքների հասնելու համար: Մարզաձեւն ունի կիրառական կարեւոր նշանակություն: Օրինակ, Արցախի համար մղված մարտերին մեր մարզիկները մշտական կապ էին պահպանում Ստեփանակերտի հետ, լուծում անհնարին թվացող հարցեր:

ԳԵՎՈՐԳ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԽՃԱՆԿԱՐ

Երկիշխանություն

Հայաստանի շախմատի կանանց բարձրագույն խմբի առաջնությունում խաղացված երեք տուրից հետո երկիշխանություն է: Երեւանցի վարպետության թեկնածուներ Լիլիթ Մկրտչյանը եւ Միլենա Եսաբեկյանը վաստակելով 2,5 ական միավոր, գլխավորում են մրցաշարային աղյուսակը: 2 ական միավոր են վաստակել միջազգային վարպետ Լյուդմիլա Ասլանյանը եւ վարպետության թեկնածուներ Նաիրա Մովսիսյանը, Նելլի Աղինյանը (բոլորն էլ՝ Երեւանից):

Հուդիս Պոլգարը 3-րդ տեղում

Ամստերդամում տեղի ունեցած շախմատի միջազգային խոշորագույն մրցաշարի վերջին տուրում միմյանց հետ հանդիպելով, երկու առաջատարները՝ գրոսմայստերներ Յան Թիմմանը (Հոլանդիա) եւ Գրանդ Զուլիգան (Պերու), որոշեցին ռիսկի չդիմել եւ խաղը ոչ-ոքի ավարտելով վաստակեցին 7,5 ական միավոր ու բաժանեցին առաջին երկու տեղերը: Երրորդ մրցանակը բաժին հասավ հունգարացի գրոսմայստեր Հուդիթ Պոլգարին, որը վերջին տուրում, այն էլ 21 քայլում հաղթեց ռիգացի նախկին գրոսմայստեր Ալեքսեյ Շիրովին, որը հիմա ներկայացնում է Իսպանիան: Պոլգարը վաստակեց 7 միավոր:

30000 դոլլար ոսկե մեդալի համար

Դաժանաբար սպանված Բուլղարիայի ըմբշամարտի ֆեդերացիայի նախագահ Վասիլի Իլիեւի փոխարեն նոր նախագահ է ընտրվել ըմբշամարտի նախկին չեմպիոն եւ նույնպես բիզնեսմեն Դիմիտար Դիմովը: Նա խոստացավ աշխարհի առաջնություններում եւ օլիմպիական խաղերում չեմպիոնի կոչումը նվաճած յուրաքանչյուր ըմբիշին տալ 30 հազար դոլլար: Ըմբշամարտի Բուլղարիայի հավաքականը կրկին առաջնակարգ դիրքեր է դուրս գալիս աշխարհում:

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Չեմպիոնների լիգա

«A» խումբ	«C» խումբ
1. «Պանաթինաիկոս» (Հունաստան)	1. «Գլազգո Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա)
2. «Նանտ» (Ֆրանսիա)	2. «Բորուսիա» (Գերմանիա)
3. «Պորտո» (Պորտուգալիա)	3. «Յուվենտուս» (Իտալիա)
4. «Դինամո» (Կիեւ, Ուկրաինա)	4. «Ստյաուա» (Ռումինիա)
«B» խումբ	**«D» խումբ**
1. «Սպարտակ» (Մոսկվա, Ռուսաստ.)	1. «Ֆերենցվարոշ» (Հունգարիա)
2. «Լեգիա» (Վարշավա, Լեհաստան)	2. «Այաքս» (Հոլանդիա)
3. «Ռոսենբորգ» (Դանիա)	3. «Ռեալ» (Մադրիդ, Իսպանիա)
4. «Բլեքբուռն» (Անգլիա)	4. «Գրասհոպերս» (Շվեյցարիա)

Խաղացանկ

13.09.95
«Նանտ»-«Պորտո»
«Դինամո»-«Պանաթինաիկոս»
«Լեգիա»-«Ռոսենբորգ»
«Բլեքբուռն»-«Սպարտակ»
«Բորուսիա»-«Յուվենտուս»
«Ստյաուա»-«Գլազգո Ռեյնջերս»
«Այաքս»-«Ռեալ»
«Գրասհոպերս»-«Ֆերենցվարոշ»

27.09.95
«Պանաթինաիկոս»-«Նանտ»
«Պորտո»-«Դինամո»
«Սպարտակ»-«Լեգիա»
«Ռոսենբորգ»-«Բլեքբուռն»
«Գլազգո Ռեյնջերս»-«Բորուսիա»
«Յուվենտուս»-«Ստյաուա»
«Ֆերենցվարոշ»-Այաքս»

«Ռեալ»-«Գրասհոպերս»

18.10.95
«Նանտ»-«Դինամո»
«Պորտո»-«Պանաթինաիկոս»
«Լեգիա»-«Բլեքբուռն»
«Ռոսենբորգ»-«Սպարտակ»
«Բորուսիա»-«Ստյաուա»
«Յուվենտուս»-Գլազգո Ռեյնջերս»
«Այաքս»-«Գրասհոպերս»
«Ռեալ»-«Ֆերենցվարոշ»

01.11.95
«Պանաթինաիկոս»-«Պորտո»
«Դինամո»-«Նանտ»
«Սպարտակ»-«Ռոսենբորգ»
«Բլեքբուռն»-«Լեգիա»
«Գլազգո Ռեյնջերս»-«Յուվենտուս»
«Ստյաուա»-«Բորուսիա»
«Ֆերենցվարոշ»-«Ռեալ»
«Գրասհոպերս»-«Այաքս»

22.11.95
«Պանաթինաիկոս»-«Դինամո»
«Պորտո»-«Նանտ»
«Սպարտակ»-«Բլեքբուռն»
«Ռոսենբորգ»-«Լեգիա»
«Գլազգո Ռեյնջերս»-«Ստյաուա»
«Յուվենտուս»-«Բորուսիա»
«Ֆերենցվարոշ»-«Գրասհոպերս»
«Ռեալ»-«Այաքս»

06.12.95
«Նանտ»-«Պանաթինաիկոս»
«Դինամո»-«Պորտո»
«Լեգիա»-«Սպարտակ»
«Բլեքբուռն»-«Ռոսենբորգ»
«Բորուսիա»-«Գլազգո Ռեյնջերս»
«Ստյաուա»-«Յուվենտուս»
«Այաքս»-«Ֆերենցվարոշ»
«Գրասհոպերս»-«Ռեալ»

Գավաթակիրների գավաթ

1. ԴԱԳ (Լիեպայա, Լատվիա)-«Ֆեյենորդ» (Հոլանդիա)
2. Բրյուգե (Բելգիա)-«Շախտյոր» (Դոնեցկ, Ուկրաինա)
3. «Դինամո» (Բաթում, Վրաստան)-«Սելտիկ» (Շոտլանդիա)
4. «Հրադեց» (Չեխիա)-«Կոպենհագեն» (Դանիա)
5. «Լոկոմոտիվ» (Բուլղարիա)-«Հալմստադ» (Շվեդիա)
6. «Ռեյկյավիկ» (Իսլանդիա)-«Էվերտոն» (Անգլիա)
7. «Ինտեր» (Սլովակիա)-«Ռեալ» (Սարագոսա, Իսպանիա)
8. «Ռապիդ» (Ավստրիա)-«Պետրոլուլ» (Ռումինիա)
9. «Մոլդե» (Նորվեգիա)-«Պարի Սեն Ժերմեն» (Ֆրանսիա)
10. «Դինամո» (Մոսկվա, Ռուսաստան)-«Արարատ» (Երեւան, Հայաստան)
11. ԱԷԿ (Աթենք, Հունաստան)-«Սիոն» (Շվեյցարիա)
12. «Բորուսիա» (Գերմանիա)-«Սիլեքս» (Մակեդոնիա)
13. «Տեուտա» (Ալբանիա)-«Պարմա» (Իտալիա)
14. «Ժալգիրիս» (Վիլնյուս, Լիտվա)-«Տրաբզոնսպոր» (Թուրքիա)
15. «Սպորտինգ» (Պորտուգալիա)-«Մակկաբի» (Իսրայել)
16. «Ռեալ Դեպորտիվո» (Իսպանիա)-«Ապոել» (Կիպրոս)

Գավաթակիրների գավաթի խաղարկությունում միայն իսպանացիներն են երկու թիմ ներկայացրել, քանի որ Սարագոսայի «Ռեալը» գավաթակիրների գավաթակիրն է:

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթ

«A» խումբ
1. «Օլիմպիակոս» (Հունաստան)-«Մարիբոր» (Սլովակիա)
2. «Բարսելոնա» (Իսպանիա)-«Ապոել» (Իսրայել)
3. «Լացիո» (Իտալիա)-«Օմոնիա» (Կիպրոս)
4. «Ստրասբուրգ» (Ֆրանսիա)-«Ույպեշտ» (Հունգարիա)

«B» խումբ
5. «Միլան» (Իտալիա)-«Զագլեբիե» (Լեհաստան)
6. «Բորդո» (Ֆրանսիա)-«Վարդար» (Մակեդոնիա)
7. «Վիտորիա» (Պորտուգալիա)-«Ստանդարտ» (Բելգիա)
8. «Ֆեներբախչե» (Թուրքիա)-«Ռեալ» (Բետիս, Իսպանիա)

«C» խումբ
9. «Ռոտոր» (Վոլգոգրադ, Ռուսաստան)-«Մանչեսթեր Յունայթեդ» (Անգլիա)
10. MyPa-47 (Ֆինլանդիա)-«Էնդհովեն» (Հոլանդիա)
11. «Լենս» (Ֆրանսիա)-«Ավենիր Բեգեն» (Լյուքսեմբուրգ)
12. «Սպարտա» (Չեխիա)-«Սիլկեբորգ» (Դանիա)

«D» խումբ
13. «Լիրս» (Բելգիա)-«Բենֆիկա» (Պորտուգալիա)
14. «Քսամաքս» (Շվեյցարիա)-«Ռոմա» (Իտալիա)
15. «Բոտեւ» (Բուլղարիա)-«Սեվիլիա» (Իսպանիա)
16. «Ռոդա» (Հոլանդիա)-«Օլիմպիա» (Սլովենիա)

«E» խումբ
17. «Բավարիա» (Գերմանիա)-«Լոկոմոտիվ» (Մոսկվա, Ռուսաստան)
18. «Աուստրիա» (Ավստրիա)-«Դինամո» (Մինսկ, Բելառուս)
19. «Մալմյո» (Շվեդիա)-«Նոթինգհեմ Ֆորեստ» (Անգլիա)
20. «Չեռնոմորեց» (Օդեսա)-«Վիձեւ» (Լեհաստան)

«F» խումբ
21. «Մոնակո» (Ֆրանսիա)-«Լիդս» (Անգլիա)
22. «Բրոնդբյու» (Դանիա)-«Լիլեստրյոմ» (Նորվեգիա)
23. «Ռայթ Ռովերս» (Շոտլանդիա)-«Ակրանես» (Իսլանդիա)
24. «Սլավիա» (Չեխիա)-«Ֆրայբուրգ» (Գերմանիա)

«G» խումբ
25. «Սլովան» (Սլովակիա)-«Կայզերսլաուտերն» (Գերմանիա)
26. «Ինտեր» (Իտալիա)-«Լուգանո» (Շվեյցարիա)
27. «Ֆարենսե» (Պորտուգալիա)-«Օլիմպիկ» (Լիոն, Ֆրանսիա)
28. «Լեւսկի» (Բուլղարիա)-«Էենդրախտ Ալոստ» (Բելգիա)

«H» խումբ
29. «Վերդեր» (Գերմանիա)-«Գլենավոն» (Հյուսիսային Իռլանդիա)
30. «Վիկինգ» (Նորվեգիա)-«Օսեր» (Ֆրանսիա)
31. «Սպարտակ» (Վլադիկավկազ, Ռուսաստան)-«Լիվերպուլ» (Անգլիա)
32. «Զիմբրուլ» (Մոլդովա)-«ՌԱՖ» (Ռիգա, Լատվիա)

digitised by A.R.A.R.@

«Մայր հայրենիք» հեռուստախմբագրությունը ներկայացնում է ուրբաթ, շաբաթ եւ կիրակի օրերի ծրագրերը

Ուրբաթ

1[illegible]-ին մուլտֆիլմ «Կատար[illegible]»:

20.30-ին Սիլվեստր Ստալոնեն եւ Շերոն Սթոունը ներկայացնում են «Մասնագետ» տեսաֆիլմը:

22.00-ին Չակ Նորիսը «Գործակալը» գեղարվեստական կինոնկարում:

23.30-ին գեղ. կինոնկար «Կարճատեւ պատերազմը»:

1.00-ին «Գիշերվա գույնը» տեսաֆիլմը, գլխ. դերում Բրյուս Ուիլիս:

Շաբաթ

19.00-ին «Կախարդը եւ ընկերները» լիամետրաժ մուլտֆիլմը:

20.30-ին Դեյվիդ Կինների «Էջերի վարպետը» կինոնկարը: Գլխ. դերում Մակոլեյ Կալկին:

22.00-ին ձեզ հնարավորություն կտանք ավելի մանրամասն ծանոթանալ «Զորավոր Սուրբ Խաչ» եկեղեցու պատմությանը:

22.30-ին շարունակում ենք Ս. Ստալոնեի տեսաֆիլմերի ցուցադրումը: Դուք կարող եք դիտել «Մահացու ավտոմոբիլային մրցարշավ–2000»:

00-ին պատմական կինոնկար «Սողոմոնը եւ Շեբան»: Գլխավոր դերում անկրկնելի Ջինա Լոլոբրիջիդան:

2.00-ին Penthouse

Կիրակի

«Մայր հայրենիք»-ը հիշեցնում է, որ ամեն կիրակի հաղորդումները կսկսվեն ժամը 18.00-ից:

18.00-ին կարող եք դիտել «Սավաս» գեղ. կինոնկարը: Գլխավոր դերերում Իեն Վեռլինգ եւ Էշլի Լոուրենս:

19.30-ին «Մահվան վանդակը» տեսաֆիլմը: Գլխավոր դերերում Լորենցո Լամաս եւ Կեցին Կինմոնս:

21.00-ին համերգ. Պինկ-Ֆլոյդ

21.30-ին գեղ. կինոնկար «Հատուցումը»:

23.00-ին «Առավելագույն արագություն» տեսաֆիլմը: Ռեժիսորներ Դերան Սարաֆյան, Չարլի Շին, Նաստասյա Կինսկի

00.30-ին գեղ. կինոնկար «Տունը»:

SECRETARY REQUIRED

"ARMENIAN INTERNATIONAL SHIPPING & FORWARDING CO. LTD." IS LOOKING FOR A QUALIFIED FEMALE SECRETARY WITH THE FOLLOWING SPECIFICATIONS.

◆ EXCELLANT KNOWLEDGE OF ENGLISH, ARMENIAN, RUSSIAN LANGUAGES BOTH WRITTEN AND SPOKEN.
◆ TYPING AND COMPUTER OPERATION SKILLS FOR OFFICE USE.
◆ AGE UP TO 35.
◆ AT LEAST 2 YEARS EXPERIENCE AS A SECRETARY.
◆ ABILITY TO ORGANIZE OFFICE ROUTINE OPERATIONS.

WE WILL OFFER GOOD SALARY FOR THE QUALIFIED PERSON.

OUR CONTACT TEL. NOS. IN YEREVAN ARE:
57-05-61 & 57-05-23.

CONTACT PERSON: R. SARKISSIAN

Երեւանի «Հրաչյա Աճառյան»

համալսարանը կատարում է 1995–96 ուստարվա ընդունելություն հետեւյալ ֆակուլտետներում

◇ Միջազգային հարաբերություններ եւ թարգմանչություն ◇ Միջազգային իրավունք ◇ Միջազգային տնտեսական հարաբերություններ ◇ Միջազգային ինֆորմացիա եւ թարգմանչություն ◇ Պարսից լեզու. գրականություն եւ թարգմանչություն ◇ Իրավագիտություն ◇ Մենեջմենթ եւ մարկետինգ ◇ Բանասիրական ◇ Պատմություն եւ աշխարհագրություն ◇ Մանկավարժություն եւ տարրական կրթության մեթոդիկա ◇ Նախադպրոցական մանկավարժություն եւ հոգեբանություն ◇ Քիմիա եւ կենսաբանություն ◇ Դեֆեկտոլոգիա ◇ Կիրառական մաթեմատիկա:

Ընդունելությունը կատարվում է մրցութային կարգով:

Ուսման տեւողությունը մանկավարժության եւ տարրական կրթության մեթոդիկայի, նախադպրոցական մանկավարժության եւ հոգեբանության ու դեֆեկտոլոգիայի ֆակուլտետներում չորս տարի է, մյուս ֆակուլտետներում հինգ տարի: Համալսարանը կնքված պայմանագրերի հիման վրա կարող է գերազանցիկ ուսանողներին եւ նրաստակային ասպիրանտներին ուղարկել սովորելու, իսկ ների[illegible] վերապատրաստման Միլանի, Փարիզի, Մադրիդի, Արենի, Սալոնիկի, Թեհրանի եւ Վառնայի համալսարաններ, Մոսկվայի միջազգային հարաբերությունների պետական ինստիտուտ:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը. միջնակարգ կրթության վկայական, միջնակարգ մասնագիտական կրթության դիպլոմ, տեղեկանք առողջության մասին, վեց լուսանկար (3x4 սմ չափի):

Փաստաթղթերն ընդունվում են մինչեւ սեպտեմբերի 2-ը, քննությունները կանցկացվեն սեպտեմբերի 3-ից 10-ը: Համալսարանի հասցեն Ալեք Մանուկյան (նախկին Մռավյան) 13: Հեռախոսներ 55-67-90, 55-46-80:

ԸՆԴՈՒՆՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ՀՈՂԱՄԱՍ-ԱՅԳԻ
500 քմ տարածությամբ,
Ձորաղբյուրի 2-րդ զանգվածում:
Զանգահարել 58-18-41 հեռախոսահամարով:

ՓՆՏՐՈՒՄ ԵՆ ՀԱՐԱԶԱՏՆԵՐԻՆ

Մելքոն Սեւակի (Թաթոսի) Բալջյանը (Բալյան) փնտրում է իր ընտանիքին:

Մարկոս Բալջը մահացել է 1950 թ. Հայաստանում, Նոր Արմավիր գյուղում:

Պապը փնտրում է հարեւոր ընտանիքին:

Հորեղբայրը՝ Մանուկ Մարկոսի Բալջ:

Հորաքույրը՝ Մարիամ Մարկոսի Բալջ:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Սողանդարյանի շրջանի ժողդատարանում ներկայացված է քաղ. գործ քաղ-ցի Աղավարդ Լեւոնի Փիրիկյանին, ծնված 18. 09. 57 թ. Երեւանում, անհայտ բացակայող ճանաչելու մասին, խնդրելով բոլոր կազմակերպություններին եւ քաղաքացիներին հաղորդել դատարանին այդ անձի վերաբերյալ հայտնի տեղեկությունները:

ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐԻ ԱՎՏՈՄԱՏ ՈՐՈՇԻՉՈՎ ՀԵՌԱԽՈՍԱՅԻՆ ԱՊԱՐԱՏ

ՓՈՍՏՈՆ

ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԱԼ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

◆ կորսի եւ կհուշի Ձեզ զանգահարողի հեռախոսահամարը, ինչպես նաեւ կհիշի Ձեզ նախկինում զանգահարած 67 հեռախոսահամարները եւ կվերարտադրի դիսպլեյի վրա.

◆ կօգնի Ձեզ զանգահարել ժամանակավորապես զբաղված հեռախոսահամարներով եւ կհայտնի երբ կապ կլինի (ավտոմատ զանգում).

◆ կհիշի եւ կհավաքի քաղաքային կոդերում Ձեզ անհրաժեշտ 40 համարներից ցանկացածը ընդմիջումներով եւ մի շարք այլ ֆունկցիաներ:

Սնուցումը միայն հեռախոսային գծից:

Ապարատը նորմալ աշխատում է նաեւ Երեւանի հեռախոսային գծերում:

Գինը պայմանագրային, հնարավոր է զեղչ:

Հեռ. 63-76-45, 63-02-40

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ ԵՄ

Կոմիտասի պող. կարէ շենքում գտնվող 3 սենյականոց բնակարանս 2-ի եւ 1-ի հետ:
Զանգահարել 250129

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԿԱՄ ՓՈԽԱՆԱԿՎՈՒՄ Է

սեփականացրած խանութ (120մ²):
Հասցեն Դավիթ Բեկ փող.
Հեռ. 531773, 531017

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

5 սենյականոց բնակարան (95 քմ), վերնահարկով (45 քմ): Ընդհանուր մակերեսը 140 քմ Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ), 4 հարկանի կարէ շենքում:
Հեռ. 58-18-41, 34-25-86

ԱՐՄԻՆԴ

ԿԵՆՏՐՈՆԸ

Հրավիրում է

հնգօրյա ճանապարհորդության դեպի Հնդկաստանի մայրաքաղաք:

ԵՐԵՎԱՆ - ԴԵԼԻ - ԵՐԵՎԱՆ

Հերթական ուղիղ չվերթը կկայանա սեպտեմբերի 9-ին

«Էրեբունի» հյուրանոց, I մասնաշենք, 301-307 ս.

Հեռ. 52-75-65, 56-13-92, 56-05-79

INTERCOLLEGE

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ՈՒՍԱՆԵԼ
ԿԻՊՐՈՍՈՒՄ.

ԿԻՊՐՈՍԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
(16-ԻՑ ԲԱՐՁՐ ՏԱՐԻՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐ)
ՄԻՋԵՐԿՐԱԾՈՎՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴՊՐՈՑ
(12-16 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ)
ՏԱՐՐԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ
(6-12 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐ)

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ
ԱՐՏԱԳՆԱ-ԲԻԶՆԵՍ
(ՕՖՇՈՐԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԵՎՏՐԱԿԱՆ ՖԻՐՄԱՆԵՐԻ ԲԱՑՈՒՄ)

ՖԻՐՄԱՆ ՁԵԶ ԿՕԳՆԻ ԴԱՌՆԱԼ ԱՆՇԱՐԺ ԿԱՅՔԻ ՏԵՐ
(ԲՆԱԿԱՐԱՆ, ՏՆԱԿ, ԱՌԱՆՁՆԱՏՈՒՆ, ՌԵՍՏՈՐԱՆ, ԲԱՐ, ԽԱՆՈՒԹ ԵՎ ԱՅԼՆ)
ԿԻՊՐՈՍ ՏԱՐԱՇԽԱՐՀԻԿ ԿՂԶՈՒ ՀԱՆՐԱՀԱՅՏ ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՎԱՅՐԵՐՈՒՄ:

ՖԻՐՄԱՆ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԶԲՈՍԱՇՐՋԱՅԻՆ ՈՒՂԵՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԻՊՐՈՍ, ԻՐԱՆ, ՀՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՎ ԵՎՐՈՊԱՅԻ ՈՒ ԱՍԻԱՅԻ ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐ:

ՄԵՐ ՀԱՍՑԵՆ. ՍՊԸ «ԳԱՌՆԻ-32», ԵՐԵՎԱՆ, «ԱՆԻ» ՀՅՈՒՐԱՆՈՑ, 326 ՍԵՆՅԱԿ: ՀԵՌ. 56-32-36, 59-43-26:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1929 Տպաքանակը 7000 Ստորագրված է տպագրության 25. 08. 1995 Գինը 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@